A°. 1859. No. 45. Zaturdag 4 Junij. Tweede Jaargang.

BATAVIAASCH HANDELSBLAD.

Abonnementsprijs per half jaar.
Voor BATAVIA.................... ƒ 12,50.
„ JAVA.......................... - 15,—.
„ de BUITENBEZITTINGEN......... - 17,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

HOOFD-BUREAU: te Batavia bij W. BRUINING. Te Samarang bij SOESMAN & Co.
Te Soerabaya bij E. FUHRI & Co. Te Cheribon bij BLOK & RUZETTE.
Op de Buitenbezittingen aan de Stoombootkantoren van den heer W. CORES DE VRIES,
en voor Nederland bij M. WIJT & ZONEN te *Rotterdam*.

Prijs der Advertentiën.
Voor de VIJF Woorden.................... ƒ 0,50.
„ Idem bij 1ste of meerdere herhaling.. „ 0,25.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentiën voor de Mail-Editie dezelfde prijs.

Bij deze Courant behoort EEN Bijvoegsel.

Vendutiën.

Maandag 6 Junij, wegens vertrek, ten huize van den weledelg. heer Dr. *D. Doijer*, digt bij de Willemskerk, door *John Pryce en Co.* Zondag te voren te bezigtigen.

En tegen 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *Abeelen, Dennison en Co.*

En 's Avonds ten 7 ure, in de Harmonie, door *Lange en Co.*

Dingsdag 7 Junij, in het lokaal van het kollegie van boedelmeesteren.

En à 2 pCt. vendusalaris, op het plein der Javasche Bank, door *van Slooten, Morgan en Co.*

Woensdag 8 Junij, wegens vertrek, voor het woonhuis van den Kolonel *van Dentzsch*, door *van Slooten, Morgan en Co.*

En op het Heemraderplein, door *John Pryce en Co.*

Donderdag 9 Junij, voor het locaal der Weeskamer.

En à 2 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *J. Speet.*

Vrijdag 10 Junij, wegens vertrek, van den heer *E. C. Heijdorn*, in de bijgebouwen ten huize van Mevr. *van Bommel* op Molenvliet, door *Gbr. Roselje en Co.*

En voor het commissiehuis van *Gebr. Roselje en Co.*

ADVERTENTIEN.

Op den 7den April jongstleden, is te Tilburg (Noord-Braband) overleden, ten gevolge eener beroerte, onze innig geliefde moeder, en behuwd moeder *Geertruida Johanna van Gent* geb. *van der Sleezen*. in den gezegenden ouderdom van bijna 75 jaren.

Uit aller naam,
(4151) N. J. VAN GENT, *gep. kapt.*

VENDUTIE
op Maandag den 6 Junij 1859,
voor het Commissiehuis van
ABEELEN, DENNISON & Co.,
tegen 4 pCt. Vendu-Salaris.
van puike Boter, Bengaalsche Gram,
Padang Koffij
Deur- & Kast-Sloten, Handzagen, Thee Serviezen,
Water leggers,

1 kist Zwart Orleans.
1 „ ¾ Bruin Cottonnetten.
6 balen Roodgaren No. 24 & No. 28.
8 kisten Rozé Mignonetten.
4 „ Zwart op Rood Chitzen.
1 kist ¾ Roode Cambricks.
1 „ Gebrocheerde Kain pandjangs.
1 „ Elephantes.
14 balen Witte Twist @ 3 picols No. 22, 30, 40.
10 kisten Chitzen.
4 „ Ginghams.
13 Trossen Nieuw Europeesch Touw van 3 à 4½ duim.
(4142)

De ondergeteekenden zullen op hunne vendutie
van Maandag aanstaande verkoopen:
eene Factuur
KEUKEN GEREEDSCHAPPEN
als: patent Braad- & Stoofpannen, Visch Ketels, Water Ketels enz.,
in kleine koopen voor huiselijk gebruik.
(4143) ABEELEN, DENNISON & Co.

Op de Vendutie van Maandag aanstaande,
van Abeelen, Dennison & Co.,
zal mede worden verkocht, ten 11 ure:
1 Aandeel in het Bataviaasch Praauwenveer, 5 do. Nederlandsch-Indische Escompto-Maatschappij.
(4169)

De ondergeteekenden zullen op Maandag aanstaande, verkoopen:
50 picols fijne Rijst, of Menier.
(4200) ABEELEN, DENNISON & Co.

VENDUTIE
op Maandag den 6 Junij 1859,
ten huize van den WelEdelGestrengen Heer Dr.
D. DOIJER,
digt bij de WILLEMSKERK,
wegens vertrek,
door JOHN PRYCE & Co.,
van een netten en goed onderhouden inboedel, bestaande uit: Kasten, Tafels, Stoelen, Ledikanten, Spiegels, Schilderijen, Kroonlamp, Hang- en Tafellampen, enz. enz.
Zoomede van
Eene zoo goed als nieuwe, voor dit klimaat vervaardigde
PIANINO
van de Ruijter, bijzonder welluidend van tooon; goedloopende paarden, als:
Een span VOSSEN, Een span ISABELLEN, Twee span BRUINE PAARDEN en Een BENDIEPAARD;
verder:
KEDOGANS, Martavaanen, Keukengereedschap, enz.
Zondag te bezigtigen. (4158)

Maandag avond 6 dezer
in de Harmonie door Lange & Co.
Tweede vervolg der
BOEKVERKOOPING
aangevangen op 31 Mei.
Men begint met No. 600 tot het einde:
Bevattende vele belangrijke werken over Indie. Fransche en Duitsche classieken. Engelsche boeken. Italiaansche en Spaanscheboeken, Kaarten. (4182)

VENDUTIE
Dingsdag 7 Junij 1859,
à 2 pCt. Vendu salaris,
op het Plein der Javasche Bank,
door
Van Slooten, Morgan en Co.,
van
140 fraaije Rottinezen
waaronder verscheidene RIJPAARDEN en Spannen WAGENPAARDEN,
pas aangebragt van Rottie per *Joesoep Elkariem*, en van af heden op voornoemd Plein te bezigtigen.
(4188)

VENDUTIE
op Woensdag 8 Junij 1859,
wegens vertrek,
voor het woonhuis van den Kolonel
VAN DENTZSCH,
van deszelfs inboedel en van die van den 1ste en 2de Luitenant VAN DENTZSCH, door
VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,
bestaande uit: Spiegels en Schilderijen, Hang-, Tafel- en Muurlampen, Kasten, Stoelen, Canapé Tafels, Ledikanten, waaronder IJzeren, Porcelein-, Glas- en Aardewerk, Martevanen, eenige Inlandsche en Europesche Wapenen, 1 Glasblazerstafel compleet, 2 Galvanische Batterijen van 12 en 20 Elementen, 1 compleet Daguerreotipe toestel, 1 Microscoop, voorts nog 3 spannen goedgedresseerde Wagenpaarden, 2 goedgedresseerde Rijpaarden, 1 Milord, 1 Palanquin, 1 Coupé, 2 Bendies, Wagen en Bendietuigen, Zadels, en een partij Boeken.
Daags te voren voor een ieder te bezigtigen. (4145)

Op de Vendutie van Woensdag 8 dezer,
voor het woonhuis van den kolonel van Dentzsch,
zal mede worden verkocht:
Een ligte en Solide Engelsche Reiswagen.
(4190) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

De Hout-Vendutie,
geadverteerd voor den 8sten Junij, is
uitgesteld
tot Dingsdag den 14den Junij 1859.
(4202) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE
op Woensdag 8 Junij 1859,
à 2 pCt. Vendu Salaris,
op het plein der Javasche Bank, door
van Slooten, Morgan & Co.,
van 150 bijzonder mooije en uitgezochte
SUMBAWA PAARDEN,
waaronder verscheidene RIJPAARDEN en spannen WAGENPAARDEN.
Pas aangebragt van Sumbawa, per Ned. Ind. schip *Generaal Michiels*, Kapt. DE WILDE, hebbende dit schip slechts 5 dagen reis.
B. N. Sedert 4 jaren is hier niet zulk eene bezending Paarden aangebragt. (4189)

VENDUTIE
Op Donderdag den 9den Junij
voor het commissiehuis van
J. SPEET,
tegen 2 pCt. Vendu Salaris,
van 1000 zakken Indramaijoe Rijst of Menier.
een partij van 125 pikols Java Koffij.
„ „ „ 310 „ „ „
147 „ Geele Was (liling Batik).
163 karaat Borneosche Diamanten.
19 ongeslepen Smaragden.
44 „ Robijnen.
573 stuks lichte Paarlen.
1 partij Schilpad.

Na de verkoop der Koffij en Rijst zullen de Edel Gesteenten worden verkocht.
(4197)

Op de Vendutie van den 9den dezer,
bij J. SPEET.
zal mede worden verkocht:
Een HUIS en ERF, staande op de Voorburgsgracht Blok L 17de deel, No. 24, verponding No. 69, toebehoorende aan vrouwe *Elisabeth Magdalena Paulus*, weduwe van wijlen *J. L. Willems.* (4192)

Op Vendutie van den 9 Junij aanstaande,
voor het Lokaal der Weeskamer te Batavia,
zal worden verkocht voor rekening des boedels van wijlen Mr. *Nicolaas van Landschot*,
overleden te Batavia, den 13 Februarij 1762,
eene verzameling zeer zeldzame Gouden, Zilveren en Bronzen
MUNTEN EN GEDENKPENNINGEN.
(4178)

VENDUTIE
op Vrijdag den 10 Junij 1859,
in de Bijgebouwen ten huize van Mevrouw VAN BOMMEL op Molenvliet
wegens vertrek,
van den Heer E. C. Heijdorn,
door GEBR. ROSELJE & Co.,
van zoo goed als nieuw meubilair bestaande uit:
een ameublement van Massief Mahonyhout, diverse Kasten, Consoles, Tafels en Knapen allen met marmeren bladen, Spiegels, Schilderijen, Lampen, Ledikanten, enz., enz.
Wijders een nog nieuwen Milord, drie spannen perfecte en zeer hardloopende Paarden, Tuigen enz.
(4192)

VENDUTIE
op Vrijdag den 10 Junij 1859.
à 4 pCt. vendusalaris,
voor het commissiehuis van
Gebr. Roselje & Co.,
van Glas- & Aardewerk, Boter, Kramerijen, Hagel, bronzen Tafel en moderateur Lampen
en voor Rekening van belanghebbenden:
2 ijzeren Scheepspompen.
40 picols oud Bladkoper.
50 kisten japansche Waskaarsen.
80 picols gom Elastique.
400 » Sapanhout.
200 » Peper.
3050 pakken Kaneel.
een partij Noten Muscaat, Rotting enz.
(4193)

Op VRIJDAG den 10den *Junij* 1859,
zullen de Ondergeteekenden voor Rekening van belanghebbenden publiek verkoopen:
W I L 388 92 5 kisten inhoudende:
2 Canapes,
12 Stoelen,
4 Fauteuils,
4 Voetbankjes,
door zeewater beschadigd, aangebragt ℘ *Elisabeth Jacoba*, kapt. J. G. Lucas.
(4194) GEBR. ROSELJE & Co.

Op eene nader te bepalen dag
zullen de ondergeteekende op Vendutie verkoopen:
diverse preciosa's
Brillanten, Goud- & Zilverwerken,
behoorende tot de boedels van wijlen Lie Tiangko en Lie Tjoeliong vermeld in de advertentie der *Javasche Courant* dato 14 Mei ll. No. 39.
(4144) ABEELEN, DENNISON & Co.

Verkoop van Chinesche Goederen.
Op een nader te bepalen dag
in het midden dezer maand, zullen de ondergeteekenden op publieke Vendutie verkoopen voor rekening van een boedel te *Pekambovan*,
eene groote partij Chinesche Goederen,
bestaande voornamelijk uit:
Aardewerk.
Payongs.
Thee.
Eetwaren.
Offerpapier.
***Nieuwe Meubelen*, enz. enz.**
JOHN PRYCE & Co.
BATAVIA, 4 *Junij* 1859. (4201)

Groote Gomelastique Ballen,
verkrijgbaar bij
(4148) GEBR. ROSELJE & Co.

Manilla Sigaren,
Superieure qualiteit van 1857 en 1858.
bij kisten van 10/m en bij enkelde kistjes te bekomen bij den ondergeteekende en à Contant.
(4166) J. SPEET.

Wederom verkrijgbaar bij de Ondergeteekenden
per Vel en per Dozijn,
echt Marokijn Leder,
in diverse kleuren, waaronder ook
GOUD LEDER,
zeer geschikt tot het bekleeden van BANKEN en STOELEN.
(4146) GEBR. ROSELJE & Co.

ASPHALT FILT
ASPHALT ZINKSPIJKERS benevens ASPHALTTEER in Europa vervaardigd, zijnde een nieuw preparaat tot bestrijken van Asphaltdaken.
Bij
(4130) ABEELEN, DENNISON & Co.

Bij de Ondergeteekenden is steeds verkrijgbaar:
Europeesch Meubilair
van Massief Mahonyhout,
zoo voor Salons, Boudoirs en Gallerijen.
SPIEGELS
van diverse dimensiën.
Schilderijen
in Stellen van 2, 6, 8 en 12.
Bronzen en Vergulde Pendules, Porceleinen Tafel-Serviezen, Carpetten en Alcatieven.
Complecte Stellen
CRISTALLEN DESERTSERVIEZEN.
Prachtig Engelsch
PLEETWERK,
dat van Zilver niet is te onderscheiden, en nimmer rood wordt, hieronder sorteren vooral BLADEN van 28, 26 en 24 dm.
Zilveren Theeserviezen, Inktkokers, Tafelschellen en kistjes met Theelepeltjes.
Parijsche BRACELETTEN (Marquise), PARURES CAMÉE, PARURES, BROCHES, HAARPENNEN, RINGEN en OORKNOPPEN, allen met Brillanten omzet.
Bronzen Kroonen
met 2, 3 en 4 Lichten.
Hang- en Tafellampen, IJzeren Ledikanten, Veldbedden en Wipstoelen, IJzeren Brandwaarborgkasten.
Engelsche Scheermessen,
die bij den verkoop worden geguarandeerd
Koperen Keukengereedschappen.
Rijtuigmatten.
Jap. Zijde en Lakwerk
IJzer- en Kopergaas
in diverse dimensiën.
(4147) GEBR. ROSELJE & Co.

Oudart Frères,
Selliers,
Carrossiers, Harnacheurs,
BATAVIA.

Ont l'honneur de prévenir le public, que leurs Magasins contiennent un grand choix de Voitures, telle que: Vis à Vis, Coupé's, Voitures à Tente, Mylords, Handchaises, Bendi's etc., etc., qu'ils garantissents sauf accident, pendant deux années.

On trouvera égalément dan leurs Magasins un nombreux et complet assortiment de Fournitures pour Voitures, Soies, Draps, Galons, Cuir pour Cape, Parquets, Peaux de Couleur, Tapis moquette, Lanternes de Luxe, ainsi que des Harnais garnis, soit en Argent de Berlin, en Plaqué double, en Cuivre ou en Noir, Selles Elastiques, Brides en Soie ou en Cuir de Fantaisie, Chabraques et tout genres, Voitures d'Enfants et Chevaux Mécaniques, en un mot, tout ce qui concerne la Sellerie et l'Harnachement.

Ils se chargent aussi de réparations et expédition pour l'interieur. (4177)

Wissels op Nederland
bij
(4167) VAN OMMEREN, RUEB & Co.

Maatschappij van Toonkunst.

INSTRUMENTALE OEFENING voor groot Orchest.

Vokale Oefening voor Mannenkoren, op WOENSDAG 8 Junij e.k., in de HARMONIE, des avonds ten 8 uur.

De Secretaris,
(4191) WAANDERS.

HEEREN MODES

op Rijswijk bij ROSENBOOM.

Direct van Parijs ontvangen:

Nieuwe fijne en gedistingueerde Stoffen voor alle kleeding.

Voor Reizigers:

Mail- en andere Koffers, alsmede Reiskleeding.

Parijsche Pottines, Schoenen en **Parfumeriën.**

(4184)

De Zalf en Pillen van Holloway

GEBRUIKE MEN VOOR HET GENEZEN VAN ZIEKE BEENEN.

Mejufvrouw Heppel te Blyth bij Mospith, leed aan een zware kwaal, aan een harer beenen, derhalve zij de genees- en heelkundige hulp inriep van de voornaamste deskundigen in de omstreken, doch zonder gevolg. Haar gestel was aanmerkelijk verzwakt, en de toestand van het been was zorgwekkend. De verzwering nam sterk toe en de smart was ondragelijk. Toen gebruikte zij de Zalf en Pillen van Holloway en korten tijd daarna was haar been volmaakt genezen en hare gezondheid in den besten staat. De heer Wilkinson, drogist te Blyth, kan de juistheid van het bovenaangehaalde betuigen.

Deze beroemde Pillen, alsmede Holloway Zalf, zijn op franco aanvrage te bekomen tegen de ondervolgende prijzen, à contant:

Doosjes pillen @ f 1,—, f 3,—, f 5,—.
Potjes Zalf „ - 1,—, - 3,—, - 5,—,

Te Batavia bij S. B. Van Kleeff & Co.
„ Buitenzorg bij M. S. Cheriman.
„ Poerworedjo „ F. Neumann.
„ Djocjocarta „ H. Deekens & Co.
„ Souracarta „ W. Veldman.
„ Salatiga „ F. Krüthoffer.
„ Tagal „ Wed. Dort.
„ „ „ A. J. van der Voort.
„ Cheribon „ W. Galistan.
„ „ „ Blok & Ruzette.
„ Samarang „ H. L. de Lyon.
„ „ „ de Groot, Kolff & Co.
„ Soerabrija „ Mossembekker & Co.
„ Bandong „ D. P. Kesler.
en bij de Hoofd-Agenten,

(4176) SOESMAN & Co.

Maatschappij DE ATLAS.

Fabriek van STOOM- en andere WERKTUIGEN te Amsterdam.

De Directie berigt, dat ten gevolge van het bedanken der **O. I. Maatschappij van Administratie en Lijfrente** (Kantoor *Batavia*), voor de volmagt op haar vroeger verstrekt, zij tot haren algeheelen gevolmagtigde benoemd heeft, haren Ingenieur-Werktuigkundige, de Heer **MATHIAS VAN GEUNS, Jzn.**

Zij neemt de vrijheid dezen Heer, bij alle Heeren Fabrikanten bijzonder aan te bevelen, en vleit zich tevens al meer en meer het vertrouwen waardig te blijven, waarmede men deze Maatschappij door de opdragt van bestellingen zoude willen vereeren.

De Directie voornoemd:
(4174) H. P. VAN HEUKELOM.
AMSTERDAM, 1 *April* 1859.

Met referte aan bovenstaande Advertentie heeft de ondergeteekende de eer aan Heeren belanghebbenden te berigten, bij voorloopig verblijf houdt te **Cheribon**, en zich aanbeveelt voor de levering van alle mogelijke

Stoom- en andere Werktuigen

voor **Suikerfabrieken**, als:

LUCHTLEDIGE KOOKTOESTELLEN, met toebehooren.
SUIKERMOLENS, zoo met stoom als met water te drijven.
Verbeterde, enkele CENTRIFUGAAL-TOESTELLEN.
UITDAMP-TOESTELLEN, zoo met Stoom als met open Vuur te verwarmen.
DEFECATIE-TOESTELLEN, met toebehooren.
Gegoten IJzeren BATTERIJ-KETELS, met bijbehoorend Brandwerk.
BEZINKBAKKEN, VOCHTHEFFERS, KOELBAKKEN, SCHUIMPERSEN, enz. enz.

Verder:

Stoom-waterpomptoestellen, zoo vaste als mobiele.
Stoom-houtzaagtoestellen.
Stoomrijstpelmolens.
Tabakspersen, enz. enz.

Alles tegen de billijke prijzen en aannemelijke voorwaarden, kunnende de verzekering geven van goede, juiste en vlugge afwerking, volgens bestelling van Heeren Fabriekanten, of volgens de laatst uitgevondene verbeteringen.

De Agent der Maatschappij de Atlas,
(4175) M. VAN GEUNS, Jzn.

TE KOOP

MELKBEESTEN en KALVEN,

op Groot Kampong Malayoe. (4183)

Men biedt op Java op zeer voordeelige voorwaarden te **KOOP** aan eene in volle werking zijnde

Arak-Stokerij.

Nadere informatien Bureau *Java-Bode.* (4152)

En Vente en demi-Gros,

chez les Soussignés,

LES MARCHANDISES SUIVANTES

formant une partie de la Cargaison importée par le Navire Français **"La Vallée de Luz"** Capitaine Lafitte,

VENANT DE BORDEAUX.

Savoir:

Vin rouge, en Barriques, de différents Crûs.
„ St. Julien Médoc (Marque Baour & Cie., Bordeaux)
„ Chateau Lagrange do. 1 Crû
„ Chateau Lacheney „
„ Médoc 1851 (H. J. Sempé et Fils, Bordeaux) — en Caisses de 48 Bouteilles.
„ Cantemerle (Marque Baour & Cie., Bordeaux)
„ Ducasse Pauillac do.
„ Branne Mouton — en Caisses de 48¾ Bouteilles.
„ Margeau Médoc 1er Crû (Marque Ve Rudelle) de 12 Bouteilles.
„ Canon 1851 (Paul Princeteau) de 24½ Bouteilles.

Grand vin de l'Hermitage rouge (Marque de Monier la Sizeranne) de 12 Bouteilles.
„ de Bourgogne Chambertin (A. Kermel)
„ Romanée do.
„ Volnay „
„ Nuits „
„ Clos Vougeot do. — en Caisses de 24½ Bouteilles.

Cognac, extra old Champagne Cognac (Marque Eyquem)
„ Veritable John Alberty (Marque Baour & Cie.) — en Caisses de 12 Bouteilles.

Eau-de-Vie de Cognac .... en ¼ & ½ Pipes.
„ blanche de Barcelone (Baour & Cie.)
„ dito dito anisée do. — en Caisses de 12 Bouteilles.

Absinthe Suisse (Marque Ed. Pernod)
Kirsch Wasscher — en Caisses de 12 Bouteilles.

Vin de Champagne (Ve Clicquot)
„ (Jules Mumm)
„ (Gustave Gibert)
„ (Rodet à Bouzy)
„ „ **Rosé** (Jh Perier & fils) — en Caisses de 12 & 24½ Bouteill.

Huile d'olives superfine.
Vinaigre Clairifié, 1re 9e (Marque J. Minriette, Bordeaux)
Fruits au Jus & à l'Eau-de-Vie (Teyssonneau)
Fruits au vinaigre
Fruits au Candi.
Gelées de Fruits, assorties
Capres au Vinaigre
Anchois au Sel
Sauce de Tomates — en Caisses de 12 Bouteilles ou Flacons.

Moutarde de Maille
„ **Diaphane** — en Caisses de 48 pots.

Chocolat en Poudre (de Louit Frères)
Prunes d'Ente No. 3 J. Fau, Bordeaux — en Caisses de 48 pobans.
Eau de Lavande, (Smyth and Nephew, London) en Caisses de 6 douz. de flacons.
Un grand assortiment de Conserves alimentaires, en Boites, se composant de Pâtés de foie d'oie Truffés, Patés de Gibiers assortis, do., Truffes Pures, Cervelas Truffés, Lamproies à la Bordelaise, Petits Pois au Beurre & au naturel, Champignons, Ceps au naturel, Céleri au Jus, Julienne, Saumon à l'huile, Sardines à l'huile en ½ & ¼ de boites, Bouillon gras, (Fabriques de Terponneau, Philippe & Canaud & Jh. Penau.

Services de Table, porcelaine blanche, de 12, 18 et 24 personnes.
Dito Dito filet or, de 18 et 36 personnes.
Ustensiles de Cuisine, en fer batta.
Beurriers et **Couvre-fromages** en Verre.
Un Bel **Ameublement**, acajou sculpté, garni en Velour de Soie, bleu, composé de 2 Sophas, 12 Fauteuils, 2 Fauteuils Pompadour, 4 Tabourets, 1 grande Table ovale et 2 moyennes Tables avec marbre blanc.
Un **Bureau Ministre**, de 146 centimètres, acajou.
Une **Jardinière**, acajou sculpté avec Corbeille et 7 Seaux décor s.
Un assortiment de **Grandes Gravures** encadrées, avec Supports, Médaillions, Tête de Femme, Paysages, etc. Tableaux à l'huile.
Grandes Glaces, différentes dimensions, cadre doré, avec supports.
Glaces de 75 centimêtres, pour chambre.
Galeries dorées.
Harmonium, palissandre 3 registres de DEBAIN.
Voitures, Calèches sur ressorts à pincettes.
Belles **Lampes**, Modérateur, avec Abat-jour.
Billards Anglais, en acajou et en chêne.
Dito Chinois, en chêne.
Dito Carambolage, acajou.
Toupies hollandaises.
Miroirs à Main, face et nuque, Pompadour, Chevalet etc.
Jouets d'Enfants.
Bouilloires avec Lampes, en Cuivre bronzé.
Réchauds, en Cuivre bronzé.
Malles Polka, pour Overlandmail, de 26 à 30 pouces.
Articles de Chasse Bouteilles osier fin, Flacons peau bouchon pression, Corbins, Boyaux doubles, Ceintures Mandrins, Cornes d'appel en Cuivre, Bretelles grenade fine, etc.
Boules et **Cheminées** en Cristal pour Lampes, Modérateur.
Mèches Soie et Coton pour Lampes Modérateur.

MODES.

1 Caisse **Fleurs artificielles**, très fines.
1 „ **Taffetas uni**, couleurs assorties.
1 „ **Echarpes** Barège, Gazi et Nouveauté.
4 Balles **Jaconats**, dessins nouveaux,
1 Caisse **Broderies**, composée de: Toilettes brodées, Guimpes, Chemisettes, Basquines, Robes fillettes, Burnous, Châles à volants, Cols jaconats et mousseline, Entre-deux, Mouchoirs brodés, Bandes brodées, Robes mousseline brodée riche à 3 volants etc. etc.
1 Caisse **Flanelle** première qualité, croisée et lisse.

1 Caisse **Chapeaux** feutre pour enfants.
1 „ **Casquettes** „ „
1 „ **Chapeaux** de dames, paille brune, grise avec plumes et voiles pour la malle.
Un grand assortiment de **Chemises blanches** pour hommes.

L. PLATON & Cie.
(4184) *Magasin en face de la Banque.*

Magazijnen van Heeren Mode-Artikelen

VAN

BRANDON & CO.

in de Stad en op Rijswijk.

Vaste Prijzen der Kleedingstukken, à Contant.

ROKKEN EN JASSEN.

1 Superfijne Zwarte Laken Rok / 1 „ Satin de Laine of Tricot Pantalon / 1 Vest naar keuze	f 100
Als boven, van Zwart Thibet of Satin de Chine, naar keuze	- 60
1 Dozijn Fijne Witte Paletôts	- 60
1 „ Gekleurde „	- 70
Chinesche Zijden Paletôts ... per Stuk	- 10
„ Wit linnen Paletôts ... „	- 10
Fijne Witte Paletôt ... „	- 6
Gekleurd Linnen of Ecru Paletôts ... „	- 6
Laken Heeren- en Dames Mantels ... f 50 à	- 80
Leidsche Polimieten Regen Mantels ... - 25 „	- 35
Wasdoeken Regen Mantels met Mouwen ... - 20 „	- 25
Gutta Percha Paletôts ... f 30 à	- 40

PANTALONS.

1 Dozijn Superfijne Wit Linnen Drill Pantalons, Eerste kwaliteit	f 100
1 Dozijn Superfijne Wit of Geel Linnen Drill Pantalons, Tweede kwaliteit	- 80
1 Dozijn Engelsch Leder Pantalons	- 70
1 „ Wit Engelsch Keper Pantalons	- 60
Wit Linnen Drill Pantalons, Eerste kwalit. pr. st.	- 10
Wit en Geel Linnen Drill Pantalons, Tweede kwaliteit ... per Stuk	- 8
Engelsch Leder Pantalons ... „	- 6
Wit Engelsch Keper Pantalons ... „	- 6
Zwart Satin de Laine Pantalons ... „	- 25
Gekl. of zwarte Tricot Pantalons, laatste smaak, „	- 20

VESTEN.

1 Dozijn Witte of Gekleurde Piqué Vesten, Eerste kwaliteit	f 60
Superfijne Witte Piqué Vesten ... per Stuk	- 6
Gekleurde Piqué Vesten ... per Stuk f 6 à	- 8
Zwart Satijnen of Moiré Vesten, Eerste kwaliteit, per Stuk f 12 „	- 15
Gekleurde Zijden of Satijnen Vesten, „ - 12 „	- 16
Geborduurde-, Zijden-, Satijnen-, Thibet- of Cachemiren Vesten ... per Stuk f 14 à	- 20
Zwarte of Gekleurde Thibet Vesten, Eerste kwaliteit ... per Stuk	- 10

VOOR HEEREN MILITAIREN.

Uniform Jassen van het beste Militaire Laken, met Borduursel	f 60
Fijne Uniform Rok of Jas voor Heeren Marine Officieren, met Knoopen Passanten Borduurselen en Galon	- 70
Blaauwen Leidsche Polimieten Uniform Jas voor Infanterie- of Marine Officieren	- 40
Blaauwe Laken Buis voor Marine Officieren	- 30
Blaauw Leidsche Polimieten Buis voor Marine Officieren	- 25
Superfijne Laken Schutters Rok ... f 30 à	- 40
Leidsche Polimieten Schutters Rok	- 26

ONDERGOEDEREN.

Witte Overhemden ... per Dozijn	f 24 à	f 60
Gekleurde „ ... „ „	- 24 „	- 50
Flanellen Borstrokken ... „ „	- 30 „	- 50
Lamswollen „ ... „ „	- 36 „	- 60
Katoenen „ ... „ „	- 20 „	- 40
Flanellen Onderpantalon ... „ „	- 36 „	- 50
Lamswollen „ ... „ „	- 40 „	- 60
Katoenen „ ... „ „	- 20 „	- 40
Witte Kabaaijen ... „ „	- 24 „	- 30
Gekleurde Nachtpantalons ... „ „	- 24 „	- 30
Wollen Kousen ... „ „	- 20 „	- 30
„ Sokken ... „ „	- 12 „	- 18
Katoenen Kousen ... „ „	- 6 „	- 12
„ „ ... „ „	- 4 „	- 8
Garen Sokken ... „ „	- 15 „	- 25
Zijden „ ... „ „	- 25 „	- 30

VOOR LIVERIJBEDIENDEN.

1 Laken Koetsiers Rok / 2 „ Jongens Buisjes / 1 Koetsiers Hoed / 2 Jockey Petten — Laken naar keuze	f 120
1 Laken Koetsiers Rok of Jas	- 40
1 „ Jongens Buis	- 30
Wit Keper Pantalons voor Koetsier, Huis- of Staljongens, per Stuk	- 5
Wit Keper Vesten voor Koetsier, Huis- of Staljongens	- 4
Gekleurd Laken Vesten, naar keuze, voor Koetsier, Huis- of Staljongens ... f 10 à	- 15

Voor H. H. Ambtenaren, wordt alles van het Beste Laken de fraaiste Knoopen en Borduurselen en tot zeer billijken prijzen geleverd.
Voor vertrekkende Personen wordt ten spoedigste gewerkt, en alles binnen den tijd van tweemaal 24 uren afgeleverd.
In beide Magazijnen zijn de Prijzen gelijk, en worden de Kleedingstukken franco aan huis bezorgd.

ovengenoemde Prijzen zijn à Contant. (4150)

De Ondergeteekenden hebben de eer aan het Publiek bekend te maken, dat zij onlangs uit **Italië** zijn aangekomen met een **compleet** **assortiment**

BEELDEN,

ORNAMENTEN voor Salons en Tu[in]
Vazen, Fruitstukk[en]
etc.;
alles van Marmer, Albast, Moz[aïek]
van 1ste kwaliteit, en vervaardigd door de gr[oote] **Kunstenaars van Italië.**

Door hun Magazijn te bezoeken, zal men zich overtuigen, dat de door hen medegebragte Voor[werpen] vooral die van **Albast**, **ECHT zijn**, en va[n] **nerlei Compositie**, en dat de bewerking [der] eerste Meesters is.

Het Magazijn is van den **30 Mei** geopend op **NO[OR]WIJK**, tegenover de **Sluisbrug.**

GABRIELLO DEL COLOM[BO]
(4161) PIETRO SPINELLI.

Een fatsoenlijk in Europa opgevoe[d] je biedt zich aan ter verzorging [van kin]deren of wel voor jufvrouw van [gezel]schap, bij eene familie op Java.
Adres **C. B.** bij den uitgever dezes.

Aan het Instituut op Molenvli[et]

vraagt men eenen

Secondant,

(liefst boven de **30** jaren,) die de noodige bekwaa[mheid] doch vooral lust heeft, om den niet zeer gemakke[lijken] arbeid, die men aan eene school **van circa 90** leerli[ngen] waaronder een **30**tal kost-leerlingen, verwachten kan[, met] de **zes** aldaar arbeidende personen te deelen.

Behalve redelijk salaris en eene liefderijke behand[eling] kan men **goede vooruitzigten** verwachten.

(4097) L. BRAS[...]

Men vraagt

voor de Suikerfabriek **Tjilangkap**
BEKWAME Chinesche of Inlandsche **SUIKE[R]** **KOOKER.**
Belanghebbenden kunnen zich adresseren in perso[on] aan den Administrateur op de fabriek of aan
(4149) DÜMMLER & Co.

Eene Dame van middelbaren leef[tijd] zag zich gaarne geplaatst tot hulp in e[ene] huishouding of ook ter opleiding van kl[eine] kinderen.
Zij bezit m uzikale kennis.
Adres lett. **W.** bij den heer
(4164) W. BRUINING.

De **PROCURATIE**, door den Ondergeteekenden aan den Heer **S. HEILBUTH** verleend, heeft met onderling goedvinden

opgehouden te bestaan.

BATAVIA, 24 *Mei* 1859.
(4126) T. CRONE.

J. ROSENTHAL,

van af **1 Maart** zijnen Handel liquiderende, verzoekt zijne Crediteuren, ten spoedigste hunne Rekeningen te voldoen, ten einde geregtelijke vervolgingen te voorkomen. (417[.])

De Lion van Tjiledoek (Che[ribon]), heeft voor de mede[deeling] zijner heldendaden te Pekalon[gan], nog geld, nog belooning of belof[te] iets ontvangen. (419[.])

Mevrouw *Bernard* en de WelEd. Heer *J. L. E. Ham* zijn mijne gemagtigden.
(4173) H. BERNARD.

Mail-Editie No. 11.

Advertentien voor No. 11 der Mail-Editie van het *Bataviaasch Handelsblad*, die den 8sten Junij van hier vertrekt, worden aangenomen tot **Maandag** den **6den** Junij 's namiddags ten 4 ure. (413[.])

Maatschappij tot Bevordering van Mijn-Ontginningen

in Nederlandsch-Indië.

Heeren Deelhebbers worden uitgenoodigd tot het bijwonen eener ALGEMEENE VERGADERING op **Donderdag** den **16den Junij** eerstkomende, ten elf ure, ten kantore van de heeren *Maclaine, Watson & Co.*, en verzocht zich bij verhindering te doen vertegenwoordigen door eenen stemgeregtigde, ingevolge het bepaalde bij art. 21 der Statuten.

Namens de Directie,
A. FRASER, *Directeur.*
F. H. TIEDEMAN, *waarnemend Directeur.*
BATAVIA, 31 *Mei* 1859.
(4132)

Paul van Vlissingen & Dudok van Heel
van Vlissingen van Heel & Derosne Coil & Co.
te Amsterdam.

De ondergeteekenden maken bekend dat bestellingen op machinerien van gemelde Fabrikanten ook worden aangenomen bij de Heeren **B. J. van Eck & Co.** te *Soerabaya*, **van den Broek & Veeckens** te *Samarang* en **Saportas & Co.** te *Cheribon*, alwaar tevens alle noodige informatien te bekomen zijn.

(4150) DÜMMLER & Co.
BATAVIA, 31 *Mei* 1859.

Parapattan Weezen Gesticht.

Het gewone **Examen der Weezen**, benevens de jaarlijksche **Algemeene Vergadering** van Contribuanten en Donateuren van het Gesticht, zal plaats hebben op Vrijdag den 10den Junij aanstaande, des avonds ten 7 ure, in het gebouw des Gestichts te Rijswijk.
Het Examen is voor een ieder toegankelijk.

De Directie,
J. C. TEENGS, *President.*
(4187) N. P. VAN DEN BERG, *Secretaris.*

Uittreksels uit officiële mededeelingen.

BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last, wordt bekend gemaakt dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Donderdag den 16den Junij 1859, des morgens ten 9 ure, aan het gouvernements hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den **Adjudant van Dienst.**

BUITENZORG, den 28sten Mei 1859.

De Kapitein-Adjudant,
R. F. DE SEIJFF.

De resident van Madioen maakt bekend, dat op Zaturdag den 8sten Junij 1859, des voorminddags te tien ure, ten zijnen bureele, in het openbaar zal werken:

1ste perceel. Het vernieuwen van het dak ven de djaijang-sekars kazerne te Madioen.

Het bouwen van eene latrine bij dei kazerne, en

Het vernieuwen van een gedeelte ringmuur om dezelve.

2de perceel. Het doen van voorzieningen aan het zout-depôt-pakhuis te Klitah.

Het bestek en de voorwaarden liggen ter lezing ten residentiekantore.

De ingenieur 1ste klasse, chef der 8ste waterstaatsafdeeling te Makasser maakt bekend, dat op Zaturdag den 2den Julij 1859, des morgens ten 9 ure, ten zijnen kantore aldaar, eene openbare uitbesteding zal worden gehouden wegens het opbouwen van eene school met twee onderwijzerswoningen te Makasser, volgens bestek en voorwaarden, liggende ten gemelden kantore ter inzage van belanghebbenden.

Postkantoor.

De directeur der posterijen te Batavia, herinnert belanghebbenden dat, de 1ste mail-stoomer in Junij den 8sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Dingsdag den 7den Junij aanstaande:

a. des avonds ten 8 ure, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.

b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang Billiton en Riouw.

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia.

Van den 1 tot en met den 3 Junij 1859.

JAVA HOTEL. T. M. Mispelblom Beijer, v. Bandong. — D. de Wilde, v. Sumbawa. — F. von Hedeman en fam., C. von Hedeman, v. Sawangan. — J. H. Bock, v. Sidney. — E. Vonck, v. Soerabaya. — H. L. F. Henert, v. Akijab.

Van Samarang per *Oenarang*, de heeren Steitz, echtg. en 2 jongejufvrouwen, Suermondt en echtg., Marten en echtg., Watson, resident Boudriot, mevr. van der Meulen, mejufv. Zon, offic. van gez. Alken, van Joosten en echtg., en Z. M. troepen.

Gouvernements-Besluiten, Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Benoemd:

Tot resident der Lampongsche distrieten, *R. Wijnen*, thans die betrekking waarnemende.

Tot tweeden kommies op het kantoor van den Gouverneur van Sumatra's Westkust, *C. A. van Dinter*, laatst kommies op het bureau van den resident der Padangsche bovenlanden.

Tot kommies op het residentiekantoor te Sibogha (residentie Tapanolij), *W. E. Davidson*, laatst kommies bij den adsistent-resident van Priaman.

Tot kommies bij den adsistent-resident van Priaman, de kommies bij den controleur te Natal *L. H. Marx.*

Tot kommies bij den controleur te Natal, de klerk op het kantoor van den adsistent-resident te Padang *S. N. Marx.*

Tot kommies op het bureau van den resident der Padangsche bovenlanden *A. W. A. Scholte*, laatst kommies op het kantoor van den assistent-resident van Aijer Bangies.

Tot kommies op het kantoor van den assistent-resident van Aijer Bangies, *J. F. Scholten*, laatst kommies op het residentiekantoor te Sibogha (residentie Tapanolij).

Tot kommies bij de comptabiliteit op het bureau van den gouverneur van Sumatra's Westkust, *C. W. A. Wijler*, laatst tweede kommies op het kantoor van dien gouverneur.

Tot derden kommies ter algemeene secretarie, de geëmploijeerde op dat bureau *C. de Kock van Leeuwen.*

Tot ambtenaar ter beschikking van den Gouverneur van Sumatra's Westkust, de gepensioneerde controleur der eerste klasse te dier kuste *F. Barthelemij.*

Tot élève-translateur voor de javaansche taal te Djokdjokarta *O. A. O. van den Berg*, thans die betrekking waarnemende.

Tot leden van de sub-kommissie van onderwijs in de adsistent-residentie Krawang, de heeren *A. E. C. Simons. A. de Serière* en *J. W. Gerdromp.*

Tot lid, tevens scriba der Commissie tot ondersteuning van behoeftige christenen in de Soerabaijasche afdeeling, *E. C. Bangert*, adsistent-resident voor de comptabiliteit en super-intendent van het vendukantoor aldaar.

Schutterijen, enz.

Bij de Bataviaasche Schutterij.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, de tweede luitenant *E. C. Bangert.*

Bij de Christen Schutterij te Padang.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, de kapitein kommandant mr. *T. Schuurman Jz.*

Bij de Schutterij te Amboina.

Bevorderd:

Tot kapitein, de eerste luitenant *Tan Abdul Menid.*

Tot eersten luitenant, de tweeden luitenant *Djin Saker.*

Benoemd:

Tot tweeden luitenant, de voormalige sergeant *Tjia Kial.*

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, de eerste luitenant der infanterie *D. der Kinderen.*

Openbaarheid in Nederlandsch-Indië.

II.

De partikuliere Pers.

Stoom en telegrafen hebben het bestaan van een afgesloten staat, en daardoor het bestaan van den zuiver autokratischen regeringsvorm vernietigd: de wetenschap heeft de voortbrengselen der drukpers zoo goedkoop gemaakt, dat zij, geholpen door de genoemde middelen van gemeenschap, weerklank heeft gevonden van de hoogste bergen tot in de diepste dalen van de geheele aarde; en gelijk een verstandig douanenstelsel den vrijen invoer van een artikel toestaat, waarvan het insmokkelen niet meer *kan* belet worden, zoo is ook artikel 110 in het Reglement op het beleid der Regering van Ned Indië door de meerderheid der wetgeving aangenomen en in dat Reglement gebragt.

Dat artikel begon natuurlijk eerst gewigt te erlangen, toen het door uitvaardiging der betrekkelijke algemeene verordening (het reglement op de drukpers) in het leven trad.

De beginselen, waarop dat reglement was gebaseerd, zijn bekend geworden door de daarbij gevoegde Memorie van Toelichting, en de algemeene stem in Indië en Nederland heeft bewezen, dat men die beginselen in hare ware gedaante erkende. Had slechts de geringste kans bestaan, om daarvan eenige werkzame uitkomsten te mogen verwachten, dan zoude het, tegenover Ned. Indië behoudende, en alleen het Batig slot in het oog houdende Nederland, daaraan ook zijne goedkeuring gehecht hebben.

Maar de waarheid had zich sedert lang baan gebroken. Sedert lang was men overtuigd, dat het stelsel van geheimhouding in Nederlandsch Indië niet meer kon bestaan blijven, zoowel om de algemeene, reeds geschetste oorzaken, als ook om de ligging der koloniën, te midden van Britsch-Indie, Singapore, Australie, Mauritius en West-Amerika, waar onbeperkte vrije beweging en vrije drukpers bestaan. Men wist dus, dat de dagen der autokratische heerschappij geteld waren, men zag, dat met al den omhaal van woorden, in de bedoelde Memorie van Toelichting gebezigd, juist het doodvonnis van dat stelsel was uitgesproken, en dat de daarsteller van het reglement zich daartegen trachtte te verzetten door het vastklampen aan een strohalm, *de veronderstelling namelijk*, dat de gemakkelijkheid der opwerping van drukpersprocessen de ontwikkeling der partikuliere pers zoude beletten, althans bemoeijelijken.

De vorige minister van kolonien had vergeten, dat men aan de openlijke meening slechts kan onthouden, wat met *onverschilligheid* gevraagd wordt, maar dat men haar nooit weigeren kan, wat zij met *ernst* verlangt.

De wetgeving in Nederland vergat dat niet, toen zij, nagenoeg met algemeene stemmen, de herziening van het reglement verlangde; en toen de partikuliere pers *in Indië* zich faktisch van het standpunt bemagtigde, waarop zij volgens art. 110 regt heeft te staan, toen heeft men ook spoedig van den minister van kolonien de verstandige verklaring gehoord, dat hij gereed is, eene wettige regeling der drukpers in Indie voortestellen en daardoor de ultima ratio met de ultima lex te vereenzelvigen.

Dit is heden het legale terrein der openbaarheid in Indie, en de vraag rijst nu: hoedanig de pers zich op dat terrein beweegt, en welke hare bedoelingen zijn?

Het terrein der *personaliteit* moet aan de Indische pers vreemd blijven.

Vroeger reeds hebben wij beweerd, dat de schrijver in Indie, die zich op het veld der personaliteiten waagt, spoedig geene lezers meer zou vinden, en tot staving dezer bewering kunnen wij wijzen op het *feit*, dat men herhaaldelijk de proef heeft genomen, zekeren publicist persoonlijk aantevallen, ten einde daardoor zijn orgaan te benadeelen. Men heeft spoedig zoodanige bewijzen van den algemeenen afkeer des publieks tegen die polemiek ontvangen, dat men even spoedig tot den terugtogt heeft moeten besluiten.

De pamphlétaire dagbladpers in staatkundig opzigt is even onmogelijk in Nederlandsch Indie. De vorm der Regering maakt het bestaan van staatkundige partijen hier onmogelijk. Partijen, gelijk bij den konstitutioneelen egeringsvorm, die elkander balanceren, en de magt van elkander overnemen, naarmate de balans der eene of andere partij daalt of rijst, kunnen zich hier niet vormen, omdat de oorzaak, waarop hun bestaan is gegrond, ontbreekt, en zij dus geen doel hebben. Aan partijen echter, die zich in Europa ook in autokratisch geregeerde rijken opdoen, om revolutien tot stand te brengen, is hier nog minder te denken, *want elkeen weet, dat hij in dit geval onherroepelijk onder het, door zijne schuld, instortende gebouw mede zou begraven worden.*

Dat belet echter niet, dat nog altijd, gelijk in elk tijdperk van staatkundigen overgang, groot verschil van meening bestaat over de beginselen voor de Indische Regering.

Waar de laudatores temporis acti door een blind geloof in de oude, staatkundige dogma's zich met heftigheid tegen elke organieke verandering aankanten, omdat zij meenen, dat in het belang van het behoud der kolonien niets mag veranderd worden, en daarom ook liefst het geheele Regeringsreglement van 1854 wilden wegeijferen, daar zien degenen, die de eischen van den tijd op de regte waarde schatten, niet alleen het tijdelijk aanzien der Regering, maar ook het toekomstig behoud der Kolonie in eene tijdmatige, spoedige en krachtige tenuitvoerlegging der voorschriften van dat Reglement.

Met hen is de geheele Indische pers, die zich daarom ook niet mag beperken tot het bespreken van zuiver stoffelijke belangen van den dag, maar met het oog op de toekomst er ook vooral op werkt, de zedelijke en ingewortelde vooroordeelen te doen verdwijnen, waarin nagenoeg alle bestaande misbruiken hun oorsprong vinden, tegelijk met het onteerende hierarchische servilisme en de onverstandige vrees voor het nieuwe.

Het veld, dat zij bewerken te heeft, beslaat drie hoofdonderwerpen.

Het eerste is de baaiert van Besluiten en Reglementen, die nog werken en door nieuwe verordeningen in overeenstemming met het nieuwe Reglement moeten vervangen worden, en die men voor een groot gedeelte vindt in het staatsblad van Nederlandsch-Indie.

De drukpers heeft die erfenis van den goeden ouden tijd *moeten* aanvaarden; zij heeft het echter gedaan onder protest, dat zij bij de bespreking telkens aanteekent.

Indien zij bij die analysen dikwijls (gelijk bij de militaire fondsen) tot treurige uitkomsten geraakt, het zal nagenoeg altijd gebeuren, dat zij, hoe suaviter ook in modo, toch van onbescheidenheid, zelfs van heftigheid wordt beschuldigd, hoezeer het niet het licht is, dat *zij* er op werpt, maar alleen het licht der waarheid, dat somtijds zoo verblindend wordt, dat het de oogen zeer doet.

Hoe spoediger de Regering de nieuwe beginselen van wetgeving door nieuwe verordeningen in het leven roept, zoo veel spoediger zal die oude erfenis uitgeput zijn, en niet alleen voor het heil van Indie, maar ook tot de uiterste voldoening der drukpers.

Haar tweede onderwerp is de beschouwing van den dagelijkschen gang der Regeringszaken.

Niemand zal de pers hierin de meest mogelijke diskretie ontzeggen.

Het is eene waarheid, dan men in Indie nog niet weet, personen van zaken te onderscheiden. Dit is een gevolg van den ouden ambtelijken onfeilbaarheidsdunk, die, niet gewoon aan beoordeeling, overal personaliteit ziet, waar slechts aan zaken was gedacht. Men kan dit echter ook in Indie aanvankelijk niet anders verwachten, want de maatschappij is zoo klein, dat men nagenoeg nooit over eene zaak kan spreken, of iedereen meent den persoon, dien het aangaat, met den vinger te kunnen aanwijzen. Daarom waagt zich de drukpers alleen op dat veld, wanneer haar ministerie dit onvermijdelijk maakt, en persoonlijke konsideratien moeten zwijgen voor het algemeen belang.

Jammer, dat eene fractie der maatschappij — ofschoon reeds zeer gering — dezen nooddwang nog niet begrijpen en geene vergelijking wil maken tusschen de Europesche, Britsch-Indische en Nederlandsch-Indische drukpers: dat zij daarom ook de heuschheid der laatste ten eenemale miskent, en, het talent of den moed missende, haar in het openbaar te bestrijden, juist voor zich het middel te baat neemt, dat zij in anderen zoo zeer afkeurt: zij stelt persoonlijke, geheime aanrandingen, in de plaats van een loyalen openbaren strijd, en bereikt geen ander doel, dan *algemeene afkeuring*; zij moest ook bedenken, dat de publicist eens vooral abnegatie heeft gedaan van zijn persoonlijk belang en van repressailles, teneinde het algemeen belang niet te schaden; dat hij den aanrander dus niet kan volgen op het terrein der personaliteiten; daardoor heeft zij, wel is waar, vrij spel, maar — is dáár *eer* te behalen, waar men aanvalt, wetende, dat men geen tegenstand behoeft te duchten?

Het derde en gewigtigste onderwerp voor de redenerende drukpers, is het bespreken der maatregelen, te nemen in het belang der ontwikkeling van Indie, naar aanleiding van de algemeene voorschriften in de verschillende artikelen van het Regeringsreglement nedergelegd.

Hier ontmoeten wij de Regering en hare houding ten opzigte der openbaarheid.

Batavia.

Men wenscht, dat wij door middel van ons blad de aandacht der Regering vestigen op de hooge noodzakelijkheid, om, vooral in dezen tijd, in Residentien, waar de bevolking minder talrijk en minder beschaafd, in evenredigheid daaraan meer turbulent is, een krachtig en tot handelen steeds gereed Bestuur te bezitten.

Men oppert daarbij bescheiden de vraag: of de Regering in dat opzigt wel zeker is van de Residentie *Bantam!*

Soerabaya 30 *Mei* 1859. Toen voor een paar jaren geleden, de alom geachte pastoor van Soerabaya *N. Moonen*, te Samarang was overleden, besloten de ingezetenen van Soerabaya zijne nagedachtenis in een zigtbaar aandenken te bewaren. Eene inteekeningslijst voor bijdragen ging rond, weldra waren genoegzame penningen bijeen gebragt voor een monument. Dit gedenkstuk is dezer dagen alhier ontvangen, en in het R. C, kerkgebouw opgesteld tegen de binnenzijde van den muur ten noorden.

Eenvoudig en smaakvol als het is, draagt het werk blijken van de geoefende hand des meesters in beeldhouwwerk. Voor de stadsbewoners mogen wij eene beschrijving overbodig achten, daar het kerkgebouw steeds toegankelijk is voor den belangstellenden bezoeker. Voor hen echter, die daartoe niet in de gelegenheid zijn, leveren wij eene korte beschouwing van dien arbeid in ons volgend nummer, met eene herinnering aan den geachten man, aan wiens nagedachtenis het gewijd is.

(O. P.)

China. Door den Nederlandschen Consul te Canton is het navolgende verslag ingediend omtrent de Nederlandsche ssheepvaart op China gedurende 1858, voor zoo verre opgaven daaromtrent verkrijgbaar waren.

Terwijl het getal der Nederlandsche schepen, welke te Hongkong in 1857 ankerden, 97 bedroeg, metende 51,119 ton, ging dit in 1858 tot 74 schepen, metende 44.315 ton, terug, vermoedelijk ten gevolge

van de minder gunstige resultaten door de reeders in eerstgenoemd jaar verkregen; eene omstandigheid, die in dit jaar eveneens haar gevolgen laat zien, in weerwil van de teleurstellingen, die men in andere oorden tegenwoordig evenzeer ondervindt. Ook Macao vertoonde in 1858 eenige vermindering. Te dier plaatse zijn in dat jaar 45 schepen, metende 23,971 ton, aangekomen en vertrokken tegen 52 schepen, metende circa 26,000 ton, in het jaar te voren. Gedurende de eerste helft van 1858 hield de aanvoer van rijst de Nederlandsche scheepvaart op Macao levendig, doch gedurende de daarop gevolgde politieke verwikkelingen verviel deze nagenoeg tot stilstand, waaruit zij zich bij het latere herstel van betrekkingen op vredesvoet naauwelijks ter halverwege heeft kunnen verheffen. De handel in Chinesche producten hield in het laatst-te gedeelte des jaars nog eenige schepen te Macao in lading. Ook het transport van koelie's naar Havana gaf in het najaar aan eenige bodems vooruitzigt op goede charters, welk vooruitzigt echter spoedig te niet ging door het ontstane gebrek aan vrijwillige emigranten. De uitvoer naar Britsch Indië en naar de Noord-West-kust van China, welke evenals die naar den Indischen Archipel nog niet of slechts gedeeltelijk naar Canton is teruggebragt, gaf door de groote mededinging en de lage vrachtprijzen zeer weinig voordeel aan de Nederlandsche schepen.

Onder de te Macao aangekomene schepen waren:

van Hongkong in ballast	12 schepen	8,093 ton.
„ „ met gedeeltelijk aan boord geblevene invoer-lading	4 „	2,610 „
„ Whampoa in ballast	2 „	1,158 „
„ de Chinesche kust met lading	5 „	1,738 „
„ den Indischen Archipel met rijst en producten	22 „	10,432 „
Totaal .	45 schepen	23,971 ton.

Vertrokken zijn:		
naar Java met diverse lading	14 schepen	6,783 ton.
„ „ in ballast	4 „	1,905 „
„ de kust met lading	6 „	2,454 „
„ Havana „ koeli's	3 „	3,741 „
„ Singapore „ lading	2 „	1,016 „
„ „ in ballast	6 „	2,557 „
„ Hongkong	4 „	2,804 „
via „ met lading en passagiers naar Australie	1 „	809 „
„ Californie	1 „	487 „
naar Bombay met lading	1 „	620 „
„ Whampoa in ballast ter belading naar Europa	2 „	850 „
Totaal .	45 schepen	23,971 ton.

Omtrent de Nederlandsche scheepvaart op Canton valt slechts optemerken, dat die op verre na de cijfers van vroegeren vredestijd niet bereikte. — Van de 13 Nederlandsche schepen, welke te Whampoa ankerden, kwamen:

10 schepen,	5,496 ton	met aan boord geblevene Indische lading van Hongkong;
2 „	850 „	in ballast „ Macao ter belading;
1 schip	400 „	„ „ Hongkong „

en vertrokken:		
met lading naar Europa	4 schepen	1,872 ton.
in ballast „ Macao en Hongkong	9 „	4,874 „
Totaal .	13 schepen	6,746 ton.

Amoij, dat vroeger in belangrijkheid, wat de Nederlandsche vaart betreft, op Canton volgde is thans na Hongkong het drukst voor Nederlandsche schepen bezocht geworden en heeft in 1858 stellig betere voordeelen dan eenige andere Chinesche haven opgeleverd. De vaart op de kust en op den Indischen Archipel wordt er gedurig levendiger en zelden behoeven de schepen daar lang te vertoeven. De in ballast vertrokkene schepen waren alle aangekomen om lading van elders aftehalen. Van de 56 schepen, aldaar in 1858 ingeklaard, kwamen:

van Singapore met rijst en diverse producten	10 sch.	4,917 ton.
„ Batavia	3 „	800 „
„ Samarang	9 „	3,798 „
„ Soerabaya	1 „	725 „
„ Bangkok	1 „	410 „
„ Hongkong	5 „	2,674 „
„ de kust	29 „	9,102 „
Totaal	56 sch.	22,226 ton.

en vertrokken:		
naar Java met lading	12 schepen	5,309 ton.
„ „ in ballast	4 „	2,328 „
„ Singapore met lading	7 „	2,957 „
„ Bangkok in ballast	1 „	410 „
„ de kust met diverse lading of in ballast	32 „	11,114 „
Totaal	56 schepen	22,509 ton.

Foochow is slechts door 8 Nederlandsche kustvaarders van de Emoysche vloot, metende 4,451 ton bezocht geworden. Deze plaats vormt op zich zelven geene markt voor vrachten, evenmin als Ningpo, Swatow, Hainam (op Formosa) en andere kleine havens, welke echter door de tegenwoordige ontwikkeling der kustvaart meer en meer bekend en geexploiteerd worden.

Omtrent Shanghae heeft de Nederlandsche consul te Canton geene opgaven kunnen bekomen, behalve over het najaar van 1858, wanneer er slechts een paar Nederlandsche bodems aankwamen. De kustvaart derwaarts was minder bloeijende dan in het voorgaande jaar en hare reeds geringe voordeelen werden doorgaans vernietigd door de zoo hooge haven-onkosten aldaar.

In het algemeen kan men aannemen, dat het totaalcijfer der Nederlandsche schepen, welke in 1858 China bezocht hebben, weinig of niet minder was dan dat van het jaar te voren en dat de voordeelen der vaart, hoe gering ook, in vergelijking met de teleurstellende resultaten der scheepvaart in alle oorden van de wereld, toch belangrijk mogen heeten.

(*J. C.*)

Nederland.

Koninklijke Akademie van Wetenschappen.

Door den heer van der Boon Mesch werd het rapport uitgebragt, door hem en den heer Blume opgemaakt, nopens de grondstoffen voor papierbereiding in de O. en W. I. bezittingen. Daaruit is gebleken, dat de proeven met padiestroo en pasangvezelen voor wit gebleekt papier, door de heeren Honig en Breet op verzoek der commissie ingesteld, waren mislukt.

De proeven, door de heeren van Gelder met een zevental plantaardige stoffen genomen, leidden tot geen beter resultaat, door verschillende eigenaardige gebreken, aan die grondstoffen verbonden, Enkele stoffen zouden, volgens het gevoelen dier fabriekanten, bruikbaar zijn, maar alleen voor eene broze papiersoort tot verpakking. Twee andere fabriekanten hadden een gelijk oordeel uitgebragt. De commissie achtte dien ten gevolge die stoffen voor alsnog tot het beoogde doel niet geschikt, totdat men welligt later een werktuig zal kunnen zamenstellen, om de vezelen op de vereischte wijze te verdeelen.

De commissie verklaarde zich dus bereid, het oog op deze zaak, gevestigd te blijven houden, Aan dit rapport waren al de stoffen toegevoegd, die daarin worden besproken. De vergadering besloot, onder dankzegging aan de commissie: 1o. het rapport aan den Minister van Binnenlandsche Zaken toe te zenden, en 2o. de commissie uit te noodigen, het oog op dit belanrijke werk gevestigd te houden.

Verschillende berigten.

Omtrent den uitvoer van boekwerken uit Frankrijk, leest men in de dagbladen het volgende:

In 1857 werd er aan Fransche werken voor eene waarde van 600.000 fr. naar Zwitserland van 940,000 fr. naar Duitschland en Oostenrijk, van 500,000 fr. naar Spanje, van 220,000 fr naar Rusland, van 480,000 fr. naar de Vereenigde Staten, 600,000 fr. naar Mexico, en van 330,000 naar Peru uitgevoerd. Het is verbazend, voegen er de verslaggevers bij, hoe vele romans — meestal nietige dingen — alleen de oude Spaansche koloniën, als were het verslinden.

Onder de vele jonge Lombarden, die in de laatste dagen in Piëmont zijn aangekomen, om in het Sardinische leger dienst te nemen, onderscheidden zich vier jongelingen door een bijzonder innemend uiterlijk. De oudste hunner is 25 jaren, de jongste nog geene 19 jaren oud. Het zijn vier broeders uit Brescia. De militaire ambtenaar, die hen ontving, vroeg hun, in den hoogsten graad verbaasd: „Maar zoo hebt gij dan uwe ouders verlaten, en uw vader, uwe moeder hebben niemand uwer meer tot steun". Hun antwoord luidde: Onze vader is dood, en onze moeder heeft zelve bij ons aangedrongen, naar Piëmont te vertrekken en ons tot soldaten te laten aanwerven; ja, die lieve moeder heeft ons zelfs tot aan de grenzen uitgeleide gedaan," De vier broeders, wier moeder zulk een groot offer aan het vaderland brengt, heeten Caccia. Zal Oostenrijk zulk eene vijandin ook straffen?

St. Petersburg, vijfden April. Het officiele blad bevat het keizerlijk besluit, betrekkelijk de uitgifte van obligatien, (nieuwe binnenlandsche) rentende 4 pCt, Zoowel Russische onderdanen als vreemde kunnen deze obligatien koopen, waarvan de rentebetaling ook buitenslands geschiedt. De nieuwe stukken zijn van 250, 500, 1000, 5000, 10,000 en 100,000 roebels.

De leening zal bij openbare inschrijving worden geopend, het cijfer onbepaald zijn, omdat zij ten doel heeft de consolidatie der vlottende waarden, die in de keizerlijke banken gedeponeerd zijn, en omstreeks 900 millioen roebels bedragen. De stortingen der inschrijvers kunnen òf in creditbons, òf regtstreeks in bankbiljetten geschieden. De inschrijvers zullen, gelijk in deze gevallen gebruikelijk is, eene voorloopige kwitantie ontvangen, die, na afloop van den termijn van inschrijving, tegen eene vaste obligatie zal worden ingewisseld, welke den titel van doorloopend interest-bewijs (neprerывno dokhodnyé-biletij) zal dragen. De voorloopige kwitantie zal 1 kopek dagelijks (2,65 pCt.), de vaste obligatie 4 pCt. rente geven. De nieuwe schuldbrieven zullen naar verkiezing aan toonder of op naam zijn, en de rentebetaling tweemalen per jaar geschieden; zij zullen van geene coupons voorzien zijn, maar bij elken termijn van rentebetaling gestempel worden. De inschrijving zal in alle steden van het keizerrijk geopend worden.

Betreffende de buitenlandsche leening vernemen wij, dat het bedrag daarvan nog niet bepaald is; waarschijnlijk zal dit 15 à 25 millioen £ beloopen.

De stortingen zullen in goud moeten geschieden, terwijl deze leening niet aan eene verpligtende amortisatie onderworpen is. Voorts zullen de contractanten slechts als commissionairs van het gouvernement werkzaam zijn, zoodat eigenlijk de regering zelve de leening te London zal aanbieden, doch door tusschenkomst van het huis Bonnard.

Het groote en gewigtige vraagstuk, om namelijk de onderzeesche kabels duurzaam te isoleren, zoodat zij, onder geene omstandigheid, door het water kunnen worden doordrongen, schijnt door de vinding van de heeren Silver en Comp., te Silvertown, thans voor goed opgelost, Voor het gutta-percha, dat aan de warmte geenen weêrstand biedt, maken zij eenvoudig gebruik van gom-elastiek, en herhaalde proefnemingen hebben het doeltreffende van deze schijnbaar kleine verandering op de overtuigendste wijze bewezen. Het zou dan ook daardoor tevens mogelijk zijn geworden, om, op elken afstand, zonder tusschen-station, bij gevolg regtstreeks, naar Australië te telegrapheren.

Te Kentucky heeft een kruidenier al zijne winkel-bedienden afgeschaft en die door twee stoommachines vervangen. Een dief trachtte deze stomme bedienden te misleiden, maakte zich van een suikerbrood meester, en wilde daarmede den hoek omsluipen; maar... een der machines pakte hem bij den kraag en hield hem zoo lang vast, totdat de kruidenier hem kwam losmaken.

In 1858 kwamen er in de Noord-Amerikaansche havens 144,652 vreemdelingen aan, waarvan het grootste gedeelte, te weten, een getal van 101,641, te New-York aankwam. Het naast op die stad, volgde New-Orleans, alwaar 13,529, Boston, verwaarts 9347, en San-Francisco, waar er 5797 emigranten aankwamen, In de overige havens varieerden de getallen van eenige honderden tot twee duizend. Onder de staten, van waar deze verhuizers kwamen staat Duitschland met Pruissen aan het hoofd en wel met een cijfer van 45,310 verhuizers; dan volgt Ierland, met 26,873, en eindelijk Engeland, Schotland en Wallis medegerekend, met 28,956.

Physionomie van keizer Napoleon en zijn neef Louis Napoleon.

Eene dame beschrijft het voorkomen van beiden in Dickens Households woords als volgt: De uitdrukking van het oog des eerstgenoemden is kouder dan vroeger, en het ooglid hangt daarover zwaar naar beneden. De wangen zijn holler en hebben eene aschgraauwe kleur. Men kan zich geen lach op dit langwerpige gelaat voorstellen. Hij heeft grijsachtig haar, ziet er lijkkleurig uit, is aan de regterheup verlamd, welk gebrek hij met alle moeite tracht te verbergen. Zijn gang is moeijelijk. Hij is zeer zorgvuldig gekleed; niettemin heeft hij het aanzien van een fijn gekleed mensch niet. Elke stap, dien hij doet, is berekend, terwijl zijne oogen ieder voorbijganger met een schier onheilspellenden blik, als ware het, doorboren

Prins Napoleon gelijkt zeer veel op het portret van zijn oom Napoleon I, ofschoon zijne gelaatstrekken grover zijn. Hij is eene breede, logge en gele editie van den kleinen corporaal. Hij is ineengedrongen, en klemt zijn monocle of kijkglas zoo sterk tegen het oog, dat de uitdrukking van zijn dik onbeteekenend gelaat daarbij niet veel wint. Hij spreekt alles behalve vloeijend. Men zegt, dat hij den grooten Napoleon tracht na te volgen. Hij is niet onbekwaam, en, hoewel sluw genoeg, de plannen te verbergen, die men hem toeschrijft, is hij toch minder intrigant dan de meeste Bonaparte's.

De Oorlog en de Spoorwegen,

Toen, voor drie jaren, het congres der Vrienden van den Vrede te Frankfort vergaderde, ging er van een der leden het voorstel uit: „Om de spoorwegen, voor zoo verre zij reeds bestaan of nog zullen aangelegd worden, krachtens een door alle Europesche magten onderteekend verdrag, bij het eventueel uitbarsten van eenigen krijg voor onzijdig, bij gevolg onschendbaar, te verklaren".

Hoe welmeenend dit voorstel nu ook zij, in de toepassing nogtans zou het op gewigtige beletselen afstuiten. Welke staat toch zou zich willen verbinden, zich zelven, in tijd van nood, van het snelle en magtige vervoermiddel des locomotiefs te berooven? Maar nog meer.. gesteld, dat zoodanige verdragen bestonden, welke staat zou zich, ook dan nog, in geval van oorlog met eenigen nabuur, door zoodanige verdragen verbonden achten? Men ziet het, overeenkomsten van dien aard zouden, om zoo te zeggen. reeds vóór de onderteekening verbroken wezen.

Laten wij een dus onuitvoerbaar ontwerp in het midden, en trachten wij liever eens na te gaan, welke ontzettende, met den totalen ondergang van velen eindigende verwarringen de oorlog, ten opzigte van de spoorwegen en spoorweg-maatschappijen, zou te weeg brengen.

Naauwelijks toch worden eenige, meer of minder ernstige oorlogsgeruchten in Europa uitgestrooid, en, reeds ziet men deze magtige industrie daaronder lijden, Eene onzekere vrees plant zich tegen het einde van het jaar 1858 voort.. onmiddellijk oefent deze zulk een' invloed op de transporten uit, dat die beneden het cijfer van 1857 blijven, en een schaarscher dividend voor de deelhebbers is er het gevolg van. Wat zal het nu — winnen de vredesgeruchten geenen zekerder grond — in 1859 wezen? Natuurlijk nog mindere ontvangsten, nog kleinere dividenden, zelfs bijaldien de vrede weder voor goed bevestigd werd. Men begrijpt ligtelijk, op welke katastrohpe men zich dan kan voorbereiden indien onverhoopt de krijg mogt losbarsten!

Gelukkig ontbreekt ons tot dusverre nog de feitelijke ondervinding van hetgeen de oorlog ten opzigte van de spoorwegen zou bewerken; want sedert hunne oprigting heeft het Centraal — Europa. noch Amerika den geesel des krijgs gevoeld. Men kan zich hiervan dus slechts een waarschijnlijk tafereel schetsen; beproeven wij dan het te doen.

Onderstellen wij dien ten gevolge eens, dat twee vijandige legers in het hart van Duitschland, bijvoorbeeld in het Thuringsche of de vlakten van den Rheingau, tegen elkander ageren, en dat een van beiden zich geheel of gedeeltelijk van den spoorweg, met zijne gebouwen en stations, meester make. Gesteld verder, dat dit het eigene leger zij, dat het bij gevolg het vervoer van personen en goederen zijns lands niet belemmere; wat zal ook dan nog het gevolg wezen?.. Of kan men aannemen, dat de reiziger of koopman zich en hunne goederen met gerustheid op een weg zullen wagen, waar zij ieder oogenblik gevaar loopen door vijandelijke soldaten overvallen te worden, of wel, door hunne eigene landgenooten, onder den schijn van algemeen belang, hunne goederen te zien aanhouden of in beslag nemen?

Dus zijn dan zoodanige personen wel verpligt voor zich en hunne waren andere uitwegen te zoeken; en de balen wol, het timmerhout, de steenen, de metalen eindelijk, welke de waggons dagelijks ten behoeve van de ateliers en de fabrieken, opzettelijk deswege in de nabijheid van de spoorliniën opgerigt, toevoerden, moeten thans langs groote en moeijelijke omwegen naar de plaatsen hunner bestemming vervoerd worden, waarvan de gevolgen niet slechts in tijdverlies — inderdaad een gewigtig verlies — maar in vermeedering van kosten bestaan, die even drukkend voor de groote als de kleine industrien zijn. Wel dampt de locomotief nog maar... slechts om kanonnen, houwitsers, bommen, buskruid en ander krijgsmaterieel te vervoeren; want, verwoestende, door's menschen daemonisch genie tot vernieling en verdelging uitgevonden werktuigen hebben thans de plaats ingenomen van de zegenrijke voortbrengselen van den landbouw en de bewonderenswaardige vruchten van kunstvlijt en nijverheid. Waar vroeger het vee des pachters loeide, daar hinnikt thans het paard van den dragonder; en waar vroeger noeste en nijvere kooplieden elkander begroetten, waar men zorgzame moeders hare kinderen naar pensionaten zag vervoeren, en hartelijke vrienden op de vleugelen der liefde naar hunne vrienden zag vliegen; daar begroeten thans slechts gewapende krijgslieden elkander!... Is het nu nog steeds het vaderlandsche leger, dat den spoorweg bezet houdt, dan ontmoeten de stedeling en landman elkander wel nog enkele malen doch, in plaats van de vroegere opgeruimdheid en vrolijkheid, zijn thans bezorgdheid en onrust op hun ernstig gelaat te lezen. Is het echter, hetgeen zoo ligt mogelijk is het vijandelijk leger, dat thans bezitter van de spoorlijn is, dan... staan alle raderen der volksbeweging stil; dan waagt niemand zich meer naar buiten; want hoe ligt kon men niet voor een spion. gehouden worden!

Dit tafereel is treurig, is hartverscheurend, het kan echter verschrikkelijk worden! De oorlog is eindelijk losgebarsten, de legers zoeken elkander op en leveren elkander slag; beurtelings overwinnaars en overwonnen, vlieden of avanceren zij, met behulp der spoorwegen, maar... vernielen die onmiddelijk achter zich.. bruggen, tunnels en aarden banen, springen onder de verwoestende handen der artillerie in de lucht, en, waar kort te voren de rails lagen. daar snijden en doorkruisen ravelijnen elkander; het materieel is verstrooid, verbrijzeld; aanvallers of verdedigers des lands zijn één in het verdelgen.. dit toch is zoo spoedig gedaan!

Zóó verdwijnt een spoorweg; zóó gaan er tien, gaan alle spoorwegen des lands bijna spoorloos verloren, en jaren, en millioenen, en duizende armen, elders nuttiger te gebruiken, zijn er noodig om ze weder te herstellen!

En, het zij niet de lijnen alleen, langs welke de locomotief heên- en weder vloog, die door deze verwoesting getroffen worden; ook, wat er van de oude, openbare wegen, van stad tot stad, van dorp tot dorp, overbleef, zelfs kanalen, stroomen en beeken, deelen in deze algemeen vernielende omwenteling, ter voorziening in de behoeften der heirlegers. Ziedaar den oorlog!

Wij zwijgen nog van het vergoten, gudsende en stroomende bloed, van..., geheel in de kiem verstikte generatiën, van wanhopige moeders, van hulpelooze weezen, te midden der treurige bouwvallen en nog rookende puinhoopen, zonder bescherming, zonder dak omdolende!.... Doch genoeg van deze hartverscheurende jammertooneelen; spreken wij liever van de houders der spoorweg-aandeelen; ook hun lot toch is zeer treurig.

Welnu, aan deze aandeelhouders zal de administratie eenmaal, na het eindigen van den verdelgingskrijg, en terwijl zij, ofschoon de rust in den lande nog niet geheel hersteld is, zich met het opnemen der rampzalige overblijfsels van haar voormalig vermogen bezig houdt, zeggen: Onze nationale legercorpsen hebben ons in der tijd, voor het vervoer van soldaten, paarden en krijgsmaterieel, bons gegeven. Ziedaar de overblijfselen; want alleen zij zijn niet verbrand! Intusschen is de tijd nog niet daar, om er rembours voor te vragen.

Wat den vijand betreft, hij heeft onze ambtenaren verdreven, die wij echter, tot op dien dag, ten volle moesten betalen, en heeft ons zelfs geweigerd certificaten van dienst te teekenen; wij mogen ons nog geluk wenschen, dat men ons toestond onze boeken en registers mede te nemen. Gij ziet het, mijne heeren, dat zijn onafwendbare rampen, en.... wie zou dan nog van dividenden droomen?

Doch, gij zijt het niet alleen, die geleden hebt: allen, die in de nabijheid van den spoorweg gevestigd waren, pachters, landbouwers en fabriekanten, ... totaal ten gronde gerigt! en wie zal, bij zulk eene algemeene ramp, over deelhebbers van spoorwegen alleen spreken?!

En echter willen wij hier eens nagaan, en door onwraakbare cijfers aantoonen, welke slagen de verwoesting der spoorwegen alleen aan Duitschlands industrielen zou toebrengen.

Duischland bezit voor 800 millioen fr. spoorweg-actien en 700 millioen spoorweg-obligatien. Dit enorm kapitaal berust, gelijk natuurlijk is, in duizende handen, en maakt, bij vele bezitters, hun geheel vermogen uit, dat, in vredestijden, zoo zeker en zoo veilig is. Immers meer dan 70 millioen worden jaarlijks, alleen in Duischland, als dividenden uitbetaald. Die bron van winst nu wordt niet alleen door den oorlog uitgedroogd, maar ook het grondkapitaal, waaruit zij voortvloeide wordt vernietigd.

En zoo vormen de Duitsche actien-houders van spoorwegen eene dezer geduchte, vredelievende magten, die zich krachtdadig tegen elken oorlog verzetten. Ziedaar de openbare opinie in Duitschland, door veelvuldige onderlinge belangen geschraagd; en... wie, wie zou dan nog durven beweren, dat de natien aan gene zijde van den Rijn den oorlog willen!

Opium-rookers in Europa.

Te Parijs bestaat eene club van opium-rookers, die zich zelven met den naam van *Opiophils* bestempelen. Zij hebben even als andere beschaafde genootschappen, een dagblad, en ieder lid is verpligt daarin zijne gevoelens en gedachten openbaar te maken, die hij gedurende zijne bedwelming heeft ondervonden. Men zegt, dat twee uitersten elkander raken, en dat het einde der beschaving is — barbaarschheid. En wat zullen wij voor het feit aanvoeren, dat de invoer van opium in Londen van 103,718 ponden in 1850, tot 118,915 ponden in 1851 aangroeide, terwijl deze in 1852 tot 250,790 ponden klom? In 1854 bragt de opium 954; in 1855, 2768 en, in 1859, 2752 £ aan invoerregten op.

Mijmeringen van een Samarangschen Oudgast.

(*Vervolg*).

's Gouvernements-inrigtingen hadden behoefte aan een tweeden artesischen put, maar bij gebrek van een gemeente bestuur was het gemakkelijker, om den put der gemeente uitteputten, en zoo verloor Samarangs-gemeente het genot van eene bron, door haar zelve en ten haren behoeve daargesteld.

Bij het kricken van den dag wordt de artesische put voor Gouvernements-inrigtingen of daartoe geregtigde (?) personen, door soldaten voor de kazerne e. z. v. belegerd en de arme burger kan zijn bediende zien wachten op eene dragt water — indien hij zich voordrong, dan had hij eene dragt slaag te wachten — benoodigd, om zijne kinderen voor het schoolgaan te reinigen, tot dat het te laat is, en zijn bediende den tijd voor het doen van huiswerk verslingerd heeft, om dat hij moest wachten, tot dat het *aambil aijer perkerdjaän kompagnie* is afgeloopen.

En wanneer men daarbij leest — in *Oost Indische dagbladen leest* — dat er geene bepaalde behoefte bestaat aan gemeentelijke inrigtingen; wanneer men weet, dat het algemeen bestuur met den besten wil ter wereld niet in staat is, in alle gemeentelijke behoeften te voorzien, vooral niet omdat er geene bepaalde fondsen voor beschikbaar zijn, en een beroep op s' lands kas in vele gevallen onmogelijk is, en ook welligt in de meeste gevallen een beroep op doove ooren zijn zou, dan blijven mijne mijmeringen niet van vrolijken aard, en ik doe mij zelfs de vraag: Indien nu ook eens die mijmeringen door middel van Uw veelgelezen blad opene oogen en ooren vinden, zal het wat helpen, of is de pen vergeefsch gepunt en het papier vergeefsch vermorst?

Ik zou het niet durven zeggen, maar de oude soldaten meenen altijd, zoo lang eene zaak niet geheel hopeloos is man kann's probieren!

Vroeger nam niemand notitie van ijzerdraad, als de draadtrekkers en de gebruikers. Thans trekt niets zoo zeer de attentie, en brengt niets gemakkelijker aan het mijmeren, dan die ijzeren draad, die ook langs de straten van Samarang gespannen is, en tot boodschapper dient voor de gedachten, en even vlug is, als deze.

Goddelijke uitvinding, vlugger dan Hebe, de boodschaploopster van de olympische goden, vlugger dan de tijd, want wanneer men van het Oosten naar het Westen telegrafeert, dan komt de boodschap vroeger aan, als ze gedacht en verzonden was; schrik der speculanten en dieven; die draad is meer dan eene de oorzaak geweest, dat de best gevondene speculatie mislukte en de slimste dief werd betrapt; geheimzinnigste der geheimzinnige boodschappers! die draad is geen draad van Ariadne, die tot leiddraad kan dienen door den doolhof van raadsels die langs dien draad loopen, en die iedereen zoo gaarne wilde oplossen; tot nu toe heeft niemand per telegraaf eene *zigtbare* boodschap kunnen verzenden, als de fransche boer alleen, die aan zijn zoon in de Krim een paar nieuwe schoenen per telegraaf zond, en den volgenden morgen de oude terug ontving. Telegraaf van Java, waarom kleven u nog zoo vele gebreken aan, vooral, waarom zijt gij nog zoo *eentongig?*

Zuinigheid draagt en de schuld van, zuinigheid het groote woord in Oost-Indië, het paswoord op verkwisting, oude en nieuwe, in Nederland. Hoe kan men in Nederland b. v. aan iemand, die nooit iets voor Indië heeft gedaan, en van Indië en Indische wetten niets weet, *f* 1,000,— per maand aan wachtgeld toeleggen uit de Indische kas — en attendant, dat hij hier diensttoelage krijgt voor niet gepresteerden diensttijd — wanneer men *in* Indië niet alles beknibbelt?

Bij den telegraaf en diens personeel heeft men een gedeelte van die geldverspilling aan een *waardgelder* uitgewonnen. Men zoekt zoo goedkoop mogelijk naar telegrafisten en — vond ze. Duitschers, Zwitsers, enzv., de drieklauw der taalvermenging, hoogduitsch, fransch en zaamgekneed patois, alles werd gereedelijk aangenomen, *mits maar goedkoop.*

Waarom dan niet liever inlandsche kinderen genomen, die evenveel en beter Hollandsch verstaan, dan dat mengelmoes van vreemdelingen, waarvan sommigen misschien aan tien mogendheden den eed van trouw hebben gezworen, zonder een enkel paar schoenen te verslijten, wier eed dus ook — bij een zoo geringe betaling — geen bijzonder grooten waarborg voor geheimhouding geeft bij speculanten telegrams, en nog veel minder bij het overseinen van gevaarlijke geheimen van politieken aard. De inlandsche kinderen verstaan ten minste het laag Maleisch de *lingua franca* van Indië, en vroeg of laat zal men zich van die taal ook bij het telegraferen moeten bedienen; en waarom niet? waarom zou een Chinees, Arabier of Javaan niet telegraferen, en tot het betalen van het goedkoope personeel mogen bijdragen? Indien men zich van den telegraaf tot booze doeleinden zoude willen bedienen, dan ware juist de telegraaf een middel in handen der justitie om het best die doeleinden te leeren kennen.

O, Nederlandsche taal! in welke handen zijt gij geraakt? wie werpt zich op, om over uwe woordvoeging te oordeelen? weg met Siegenbeek, Weiland, Bril, Tacco Roorda en van Wieringen Borski — de objectieve subjectiviteit, hoorde ik eens een Delftenaar zeggen — weg met u allen, het telegraafpersoneel in Ned. Indië zal een boek maken van alle *woordvoegingen* die *geoorloofd* en *niet geoorloofd* zijn. *Bomhoff* is er niets bij.

Bij het reglement wat *fiscaliter* bepaald, dat een getal van meer dan 5 cijfers (1) en een woord van meer dan *zeven* lettergrepen voor *twee* woorden zoude worden gerekend. Nu staat in Bomhoff (bladz. 80) alleraardigst allergunstigst, allerbevalligst, allerzielendag, alweder enzv.

Ende het geschiedde in *onze* dagen, dat bij de telegrafendienst in Ned. Indie personen van elke tonge werden aangesteld, die elkeen het regt hebben, de tonge der Noordnederlanders met hun eigen tongval te amalgameren, en daarna fiscaliter het tarief toetepassen.

En zoo wordt een telegram aangeboden van den volgenden inhoud:

X Batavia.

„Heden alweder regen; overigens is alles voor het suikerriet allergunstigst, zend mij met de eerstvertrekkende „post tienduizend gulden! A.

De afzender heeft 21 woorden geteld en 4 gulden megebragt. De telegrafist telt:

Ains, tswai, draai, *alweder* tswai wörter, vier, fiuf, 6, 7, 8, 9, 10, 11, *suikerriet* auch tswai wörter 12, 13, *allergunstigst*: ich glaube, der mensch will mich zum besten halten; tswai wörter, 14, 15, 16, 17, 18, 19, *eerstvertrekkende post*: schwerenoth, denkt der kerl, dass ik kain Hollandisch verstehe? eerst vertrek en de post 5 wörter, 20, 21, 22, 23, 24, *tienduizend*; so dúmm bin ich nicht, daas anzunehmen; tswai wörter 25, 26 und die unterschrift 27. *Acht gulden*, mijnheer!

Maar, mijnheer, het zijn maar 21 woorden!

Het zijn 27: kost acht gulden.

Mag ik eens kijken?

Waarom niet?

„Mijnheer *suikerriet* is toch in elk geval maar een woord en *tienduizend*, gelijk aan 10000 in cijfers, ook maar een, dus in elk geval maar 25 woorden, of 4 gulden.

„Zehntausend schok schwerenoth! ik zeg u het zijn 27 woorden!

„De Zwitsersche kameraad: schmeiss den gaïb zur thür hinaus.

De depeche moet weg; wil men zich beklagen, dan moet men aan den direkteur te Batavia schrijven, die onderzoek doet, en berispt, maar van een vreemdeling niet verlangen kan, dat hij bij een traktement van *f* 100 of iets meer een dictionaire van *f* 15 aanschaft. De *f* 8 worden betaald, en de hemel of de telegraafdraad weet, hoe verminkt de woorden nog worden overgeseind. Maar dat doet er niet toe. De telgrafist is de prijscourant, de rota movens.

Où diable, la grammaire va t-elle se nicher?

Telegrafisten van *elke* nationaliteit, mits de hollandsche taal kunnende lezen. Maar dan *hen* niet gemaakt tot *scheidsregters* over *hollandsche* taalkennis. Het *tarief* erkent woorden van *zeven* lettergrepen voor *een* woord. Dat zijn *altijd zaamgevoegde* woorden, en de grammatica bepaalt de *geoorloofde* woordvoegingen en koppelingen tot *een* woord. Houdt er in elk telegraafkantoor een woordenboek van Weiland of Bomhof op na, en laat *dat* beslissen.

Men heeft genoeg te mijmeren over den telegraaf, en den geest, die zoo snel is, als de gedachte, en dien men *electriciteit* noemt. Men moet ons niet dwingen, ons geld weg te werpen, en dan nog te moeten mijmeren over den geest, die over de telegrafisten vreemdelingen is gekomen, en hen met den spoed der electriciteit tot de beste Hollandsche taalkundigen heeft gemaakt.

(*Wordt vervolgd.*)

---

(1) Onverschillig moet het zijn, of dat in *woorden* of in *cijfers* geschiedt, want een telegrafist — een Hollander — heeft mij medegedeeld, dat *cijfers* altijd in *woorden*, en *woorden*, die *cijfers* opgeven, altijd in *cijfers* gerepeteerd worden. Het is dus onverschillig of men *woorden* of *cijfers* opgeeft.

☞ Bij het ter perse liggen dezes, was de Mail in het gezigt.

Van elk Artikel in deze Courant, geene bloote nieuwstijding of aankondiging bevattende en niet door anderen geteekend, is de schrijver voor de wet H. J. LION

Gedrukt bij W. BRUINING, te Batavia.

BIJVOEGSEL. BATAVIAASCH HANDELSBLAD.

Zaturdag, 4 Junij 1859. No. 45.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.	DATUM.	NAAR
Mei. 29	Engelsch	Victoria	Gregory	Singapore	14 Mei	Cork.
„ 30	„	Deva	Pollock	Manilla	24 April.	„
„ —	„	Tamar	Ross	Batavia	29 Mei	Cowes.
„ —	Amerikaansch.	Napier	Kennedy	Singapore	21 „	New-York.
„ —	Deensch	Virginie	Frehn	Sydney	23 April.	Manilla.

Per TELEGRAM. Heden Anjer Gepasseerd. Meteor, kapt. Adam v. Akyab n. Batavia. Finella, kapt. Murray, v. Glasgow n. do. Sea Queen, kapt. Lanozed, v. Liverpool n. do.

Aangekomen Schepen te Batavia.

DATUM.	VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.	DATUM.	AGENTEN.
Juny. 2	Nederlandsch.	schip.	Susanne	Vonck	Boni		van Ommeren, Rueb & Co.
„ —	„	„	Patriarch Sambiri	Lion.	Soerabaija		„
„ —	Nederl.Indisch.	bark	Generaal Michiels	de Wilde	Sumbawa	27 Mei.	Hager & Schuurman.
„ —	„	„	Java	Werthington			Schimmelpenninck & Co.
„ —	„	brik	Pasekan	Sianking.	Cheribon	29 Mei.	
„ —	„	„	Jusrol Karim	Awab Said	Rottie	21 „	Jacobs.
„ —	Engelsch	bark	Gazehound		Sydney.		Maclaine, Watson & Co.
„ —	Nederl.Indisch.	„	Lachmadie		Sumanap		Jacobs.
„ —	Nederlandsch.	„	Henriette Wilhelmine	Kuyk	Sydney.		van Ommeren, Rueb & Co.
„ 3		schip	Straat Bali	Fulbrun	Cheribon		E. Moormann & Co.
„ —	Nederl.Indisch.	bark	Fulkul Nssar		Indramayoe.		Buys, Jacobsen & Co.
„ —	Hamburg.	„	Wiedemann	Kalekloser	Bushire.		Metzendorff, W. R. & Co.
„ —	„	„	Bielefeld	Henert	Akyab		„
„ —	„	schip	Alma & Olga	Osnabruck	„	12 April	„
„ 4	Nederl.Indisch.	stoom.	Batavia	Neyts	Padang.	29 Mei	W. Cores de Vries.

Vertrokken Schepen van Batavia.

DATUM.	VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.	AGENTEN.
Juny. 4	Pruis.	schip	Johanna Wagner.	Wuerst.	Nederland	Metzendorff, W. R. & Co,

In lading liggende Schepen te Batavia.

VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	TONNEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch.	bark	Gelderland*	460	Crap Hellingman.		Hager en Schuurman.
„	schip.	Zeeploeg	520	Kramer		„
„	brik	Karel August.	257	Huizer.		„
„	bark	Amicitia	328	Graaff		„
„	„	Alida Maria	3·9	de Vries		„
„	„	Willem de Eerste	896	Niehfeld		J. Cezard & Co
„	„	Jannetje	6·4	Lupeke.		B. Kopersmit & Co.
„	„	Biesbosch.	736	Mugge.	in reparatie.	„
„	schip.	Lamina Elisabeth	637	Gersen.		„
„	„	Philips van Marnix	1201	van Duyn.		„
„	bark	Admiraal Tromp	751	Tubergen		„
„	„	Regina*	472	Lelyveld		„
„	„	Wilhelmina Lucia	755	Poolman		„
„	„	Vriendentrouw	510	Grevelink		„
„	schip	Neptunus *	766	Schuurman		„
„	brik	St. Michael	355	Jansen.		Schimmelpenninck & Co.
„	bark	Bommelerwaard	705	Loos		„
„	„	Canton.	391	Tweehuys.		„
„	schip	van Galen.	609	Smit		„
„	„	Aldebaran*	601	Meyboom		„
„	„	Aurelia Augusta	756	van Marle.		Landberg, Bezoet de Bie & Co
„	bark	Louis Meyer	756	Hazewinkel		„
„	„	Graaf van Heiden Reinesten	607	Wamsteker		„
„	„	E. W. van Dam van Isselt	713	van Roggen		„
„	„	Jan van Brakel	488	Verhey.		van Ommeren, Rueb & Co.
„	„	[Dr]ie Gebroeders	525	Kramer.		„
„	„	Henriette Wilhelmine	327	Kuyk		„
„	schip	Susanne	959	Vonck		„
„	„	Patriarch Sambiri	730	Lien	Nederland.	„
„	[illegible] schr.	Argo	336	van Teutem	„	Reynst & Vinju.
„	schip,	Wilhelmina	492	van Laca.		van Ommeren, Rueb & Co.
„	schip,	Electra.	1117	Wegman	Amsterdam	Maclaine, Watson & Co.
„	bark	Susanna & Elisabeth	739	Ouwehand.		„
„	„	Phocaus	513	de Roover.		Paine, Stricker & Co.
„	„	Cornelia & Henriette	742	van der Mey.		„
„	„	Carolina	3·1	Struyk.		„
„	brik	Elisabeth & Jacoba *	329	Lucas		Jacometti & Co.
„	bark	Ferdinand & Louis	509	de Weerd		„
„	„	Jan Daniel	635	Hagers.	Rotterdam.	Metzendorff, W. R. & Co.
„	„	Het Goede Vertrouwen	641	Kraan		E. Moormann & Co.
„	schip.	Straat Bali	326	Fulbrun	Nederland.	„
Nederl.Indisch	stoom.	Ambon.	366	Bosch	Samar., Soerab. & Molukkos	W. Cores de Vries.
„	„	Batavia	250	Neyts		„
„	„	Oenarang	600	Hulstyn	Samarang	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„	schr.	Bintang Toedjoe	141	Beasley.	„	Gezagvoerder.
„	brik	Antoinette.	138	Chasteau		Cassalette & Co.
„	bark	Ararat.	372	Steenbaart		Gasper & Co.
„	„	Batavia	278			
„	„	Generaal Michiels	458	de Wilde		Hager & Schuurman.
„	„	Java	516	Worthington		Schimmelpenninck & Co.
„	„	Adenan.	211	Sahaboedin		Buys, Jacobsen & Co.
„	„	Fatul Barie	562	Hoesin.		„
„	„	Said Maskoor.	260	Hadjie Achmat		„
„	„	Kim Hengseng	172	Bos Iog		„
„	„	Arif Banjermaas.	167	Arip		„
„	„	Omar Pacha		Balagie.		„
„	„	Bienna	309	Oemar		„
„	schoener	Clipper	190	Eschauzier		„
„	bark	Fulkul Nasar.	186			„
„	„	Lachmadie	216			Jacobs.
„	brik	Jusol Karim		Awat		„
„	„	Pasekan	144	Sianking		
„	schoener	Cocquette	100	van Zaijgen	Soerabaya.	Morgan, Melbourn & Co.
„	schip	Egbert.	600	Tormyn		Maclaine, Watson & Co.
Engelsch	bark	Lauriston	4·0	Davidson	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
„	stoomb.	Burra Burra	350	Buxey	te koop	Hunter Houghton & Co.
„	schoener,	Triton	120	Sharp		Maclaine, Watson & Co.
„	bark	Gazehound	400		China	„
Fransch	brik	Johanna	265	Wetzel		C. Bahre & G. Kinder.
„	schip	Vallée de Luz	300	Lenoanc		J. Cezard & Co.
Zweedsch.	bark	Torefors	669	Jansen.		Metzendorff, Wilmans Ruys & Co.
„	„	Arel	300	Olsen		„
„	„	Argo	800	Jounge.	te Koop	„
„	„	Balder	334	Sjoberg.	China	E. Moormann & Co.
Amerikaansch.	bark	Reckland	922	Sargent		Maclaine, Watson & Co.
Hamburgsch.	brik	Esperanza	250	Johansen	te koop	C. Bahre & G. Kinder.
„	schip	Malvina Vidal	835	Ketels		Metzendorff, Wilmans Ruys & Co.
„	bark	John Hermann	468	Duckmann.		„
„	„	Wiedemann	300	Kalekloser.		„
„	„	Bielefeld	457	Henert		„
„	schip.	Alma & Olga.	674	Osnabruk		„
Bremer	bark	Asia	800	Nutzhorn		C. Bahre & G. Kinder.
Deensch	„	Emily	400	Petersen		„
Pruis	schip	Mathilde	242	Ballaseyus.	Hamburg	Metzendorff, Wilmans Ruys & Co.
Oosten.	bark	Lorenza	359	Foschich	China	Maclaine, Watson & Co.
Noorw.	„	Favoriten	400	Kauren		Metzendorff, Wilmans Ruys & Co.

De Factorij Schepen zijn aangeduid met een •

Aangekomen schepen te Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.
Mei. 21	Amer.	bark	Ellen	Slocum	Ampenan.
„ 25	N. I.	stooms.	Macassar	Kuller	Batavia.
„ 26	Ned.	schip	Zeelandia	Blaakhert	Pasoeroean.
„ —	„	bark	de drie Vrienden	Noting	Batavia.

Vertrokken schepen van Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Mei. 24	Eng.	bark	Veturia	Th. Sloane	Nederland.
„ —	N. I.	„	Salma	Sech Yakim.	Banjermasa.
„ —	„	kotter	Klara	Sahak	Banjoewang.
„ 25	„	schoener	Moostarie	S. Aihabassij.	Pontianak.

HANDELS-BERIGTEN.

Batavia, 4 Junij 1859.

Het Tabaksprodukt DMVO bij inschrijving te Soerabaya verkocht tot 45 cents ℔ ?

Het schip *Lammiena Elizabeth* opgenomen tot *f* 35,— ℔ Last Suiker, bestemd naar Amsterdam, om op de kust beladen te worden.

Men wil weten dat de aanstaande Padang Koffij-veiling wederom slechts uit p. m. 30,000 Picols zal bestaan.

MARKTPRIJZEN.

te Batavia.

Koffij, Java *f* 36.— ℔ pic.
—— Padang, *f* 35.—.
Rijst, Indramaijoe met zakken, niet voorhanden.
—— (WITTE) 1ste kwalit. *f* 150,— à *f* 165,—
—— „ 2de „ „ 140,—. „ „ 145,—
—— (CARGA) .... „ 110.—, „ „ 120,—
Suiker, (WITTE) N°. 16 *f* 17.50 ℔ pic.
Wisselkoers op Holland *Particulier* 6m/d. Pari à *f* 101%.
„ Engeland 6m/z. *f* 11.50 ℔ £.
„ Singapore *f* 2.70 ℔ $.
„ China *f* 2.65 ℔ $.
„ Calcutta *f* 122 ℔ 100 Comp. Rs.

CARGA-LIJSTEN.

Uitvoer te Batavia *van den 24 tot en met den 26 Mei* 1859.

Naar Nederland per Zw. schip *Sophie*, gez. J. A. Lofquist, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.

617 pic. suiker, 100 do. sapanhout, 2235 do. rijst, 1366 do. rotting, 23,300 ps. malaka, rotting, 10½ legg. arak, 4 kn. jap. chin. en inl. kleinigheden, *Agenten.*

Naar Singapore en China per Ned. schip *Herman*, gez. v. Velthoven, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

voor Singapore.

100 pic. gom elastiek, *Busing, Schröder en co.*
150 kn. jap. was, uit entrep., *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
52/2 legg. arak, *Wilson en co.*
350 kn. jap. was, uit entrep., *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
20 kn. rijnwijn, *Dümmler en co.*
864½ pic. tarwe, uit entrep., *Gasper en co.*

Bestemd voor China.

1000 pic. jav. olie koeken, 800 do. rijst, 10 do. chin. medicijn, 530 pic. rijst, 5 do. buffels aderen, 5 do. zwam, 2 do. tripang, 80 do. olie, 12 do. agar agar, *Han Tjoa.*
8 bn. manufact., uit entrep., *Martin, Dyce en co.*
9 pic. buffels aderen, 1 kt. manufact., uit entrep., *Han Tjoa.*
14/2 legg. arak, *Kouw Teklie.*
4 bn. lijnwaden, uit entrep., *Tolson, Hunt en co.*
2 bn. wolle manufact., uit entrep. *Engelhard en co.*
1200 pic. olie koeken, *Han Tjoa.*
f 3200 zilver geld, *Io Kimkwan.*
- 10,000 „ „ *Dümmler en co.*
3 kn. vogelnestjes, *Han Tjoa.*

Naar Nederland via Padang per Ned. schip *Stad Middelburg*, gez. D. D. Ouwehand, agt. Maclaine, Watson en co.

1000 pic. tin, 200 do. verfhout, *N. H. M.*
122 kn. oud koper geld, *Gouvernement.*
5 kn. cochenille *Martin, Dyce en co.*
100 st. koehuiden, 30 kn. jap. soija, *Schimmelpenninck en co.*
1500 buffelshuiden, 258 pic. gom dammer, *Paine, Stricker en co.*
12 kn. oud looden letter, *W. Bruining.*
20 m/ cigaren, *Pitcairn, Syme en co.*
1375 pic. suiker, *J. Cezard en co.*
992 pic. rijst, 813 do. rotting, *Maclaine, Watson en co.*

Naar Singapore via Muntok en Riouw per Ned. Ind. stooms. *Palembang*, gez. Roseboom, agt. W. Cores de Vries.

Bestemd voor Singapore.

3 keld. genever, 2 kn. bier, 2 kn. wijn, 4 vs. boter, uit entrep., *Agenten.*
15 kn. noten muscaat, 1 kt. 10 m/ malang cigaren, *van Slooten, Morgan en co.*
f 4000 zilver munt, *Said Abdul Rachman Hobasij.*
1 kt. tanab. bat. doeken, *Sech Awab Bagawie.*
1 kt. wagen lanthaarn, 1 do. bendij lantaarn, 2640 ps. aan zilver munt, *Sech Moh. Basandiet.*
f 7500 zilver munt, *Sech Awab Bagawie.*
- 5600 „ „ *Said Moh. bin Sech.*
- 2950 „ „ *Sech Oembarak Oemid.*
- 9000 „ „ *Said Aboebakar Boeftin.*
- 60,000 sp. matten, *Pitcairn, Syme en co.*
- 120,000 gulden, *Borneo C. Limited.*

Naar Londen per Eng. schip *Lady Alice*, gez. H. Smith, agt. Wilson en co.

1011 pic. suiker, 7106 do. rijst, 137 do. rotting, 72 do. noten muscaat, 14 do. foelie, 457 do. gom elastiek, 20 kn. gember, 1 kt. op gezette vogels, 50 kn. soija, *Maclaine, Watson en co.*

VERSLAG, gediend ter Algemeene Vergadering van Stemgeregtigde Deelhebbers der Javasche Bank, over het 31ste Boekjaar 1858/59. Gehouden den 28 April 1859.

(Vervolg en slot.)

De vergrooting van het kapitaal der Bank, waarvan zoo even is gesproken, is speciaal behandeld in de algemeene Vergadering van den 31sten Januarij 1859.

In die Vergadering werden vertegenwoordigd 1416 aandeelen met 292 stemmen.

Algemeen achtte men het tegenwoordig kapitaal onvoldoende en was men van de noodzakelijkheid tot vergrooting overtuigd, zoodat dan ook alle aanwezigen, met uitzondering van één, het voorstel der Directie ondersteunden om het kapitaal van *twee* op *drie* millioen te brengen, en tot aanvulling van dat bedrag te bezigen het reserve-fonds der Bank, hetwelk op het einde van het tegenwoordig octrooi (ultimo Maart 1860) waarschijnlijk ruim één millioen zal bedragen.

Tevens werd besloten, het Gouvernement te verzoeken, om het concept-octrooi, zoo als dit in 1857 is aangeboden, voor den tijd van 10 jaren (aanvangende 1 April 1860 en eindigende ultimo Maart 1870), te bekrachtigen en daarbij op te nemen dat het kapitaal der Bank voorloopig zal zijn *f* 3,000,000,—, zoo als hiervoren is bepaald.

Wanneer de Regering dienovereenkomstig beschikt, zal het reserve-fonds der Bank, hetwelk is uitgezet op solide hypotheken, opgevorderd en gekapitaliseerd kunnen worden, en aan de Aandeelhebbers in de Bank voor iedere *twee* aandeelen één aandeel, en aan hen, die slechts *één* aandeel bezitten, *een half* aandeel *zonder betaling* worden uitgereikt.

De *provisie* wegens het verrigten van kassierszaken, is door de Directie verminderd, voornamelijk om den handel, op wien de moeijelijkheden van eene zilver-circulatie in de eerste plaats drukken, te gemoet te komen.

De Directie is tevens van het beginsel uitgegaan, dat wanneer voor het kassierswerk meer gebruik van de Bank wordt gemaakt, zij eene betere contrôle over het credietstelsel kan uitoefenen.

De provisie is zoowel bij het Hoofdkantoor als bij de Agentschappen, vastgesteld als volgt:

voor het ontvangen van gelden in rekening-courant ¼ ‰;
„ „ inkasseren van *in de Bank* betaalbare acceptatien .... ½ ‰;
„ inkassering van geaccepteerde wissels en voor accoord geteekende rekeningen, mits binnen de limites van de stad en het Chinesche Kamp .... ¾ ‰;
„ het uitbetalen van orderbriefjes.......... ¼ ‰;
„ „ overschrijven op rekening van een ander.. ⅛ ‰.

Voorts heeft de Directie bepaald, dat de orderbriefjes op de Bank, voor hen, die zulks mogten verlangen, bij de Bank kunnen worden voorzien van een visa, hetwelk gedurende drie maanden voor de Bank verbindend zal wezen.

De bedoeling hiervan is, om de geldcirculatie in den handel gemakkelijker te maken, daar dergelijke geviseerde orderbriefjes gaarne als geld zullen worden aangenomen.

In Junij, September, November en Maart jl., is er in de rente van de Bank verandering gebragt.

Die rente bedraagt thans:

7½% 's jaars op particuliere acceptatiën, credieten en beleeningen;
8% „ „ vendu-acceptatien van *Java* en de *Buitenbezittingen*;
6% „ „ vendu-acceptatien van *Batavia*, *Samarang* en *Soerabaija*, en voorschotten op specie.

Alsnu overgaande tot de geldelijke uitkomsten, heeft de Directie het genoegen mede te deelen, dat gedurende het 31ste boekjaar, eene zuivere winst is behaald van *f* 407,468,69.

De resultaten der 4 laatste jaren zijn als volgt:

BATAVIA.	28ste BOEKJAAR.	29ste BOEKJAAR.	30ste BOEKJAAR.	31ste BOEKJAAR.
Renten op escompto's	f 70.276,71	f 124,397,70	f 170,610,43	f 138,925,57
" " beleeningen	" 15,955,83	" 20,289,39	" 21,843,15	" 39,836,58
" " buitengewone beleeningen	" 6,240,—	" 5,640,—	" 5,040,—	" 4,440,—
" " reserve-fonds	" 24,835,15	" 27,395,—	" 33,658,92	" 42.919,50
" " voorschot op specie	" 2,713,62	" 3,882,07	" 11,282,72	" 6,155.03
Provisie op deposito's en inkasseringen.	" 3,998,58	" 4,193,89	" 5,828,07	" 3,652,53
Pakhuishuur	" 5,565,—	" 5,711,—	" 6,660,50	" 4,848,33
Hopelooze afschrijvingen	....	" 110,096,13	....	....
Agio op specie en vreemde munten	" 35,631,21	" 12,912,63	" 8,737,78	" 1,952,42
Onverdeelde winst van het vorig boekjaar	" 871,81	" 101,19	" 31,98	" 5,44
Nederlandsche Handel-Maatschappij, koers avans	....	" 1,102,10	" 78,49	" 115,95
Totaal	f 166,107,91	f 315,724,40	f 263,802,04	f 242,911,35
De uitgaven en afschrijvingen hebben bedragen	" 54,868,53	" 57,099,20	" 56,661,26	" 67,878,91
Zuivere winst	f 111,239,38	f 258,625,20	f 207,140,78	f 175,062,44

SAMARANG.	28ste Boekj.	29ste Boekj.	30ste Boekj.	31ste Boekj.
Renten op escompto's	f 56,928,84	f 59,265,55	f 69,491,50	f 53,818,48
" " beleeningen	....	" 21,—	" 4,266,—	" 9,801,25
Winst op vreemde muntspeciën	....	....	" 1,066,65	" 1,110,—
Diverse provisie	" 11,937,55	" 7,824,28	" 7,155,68	" 10,282,38
Totaal	f 68,866,39	f 67,110,83	f 81,979,83	f 75,012,11
De uitgaven en afschrijvingen hebben bedragen	" 10,886,81	" 10,695,30	" 13,057,47	" 13,966,34
Zuivere winst	f 57,979,58	f 56,415,53	f 68,922,36	f 61,045,77
SOERABAYA.				
Renten op escompto's	f 74,633,88	f 126,985,56	f 157,850,60	f 165,673,87
" " beleeningen	....	" 3,637,88	" 12,654,25	" 6,571,80
Winst op vreemde muntspeciën	....	....	" 3,628,81	" 2,253,—
Diverse provisie	" 7,914,37	" 8,153,87	" 10,596,86	" 11,236,55
Totaal	f 82,548,25	f 138,777,31	f 184,730,52	f 186,035,22
De uitgaven en afschrijvingen hebben bedragen	" 11,630,92	" 11,630,07	" 11,925,50	" 14,674,74
Zuivere winst	f 70,937,33	f 127,147,24	f 172,805,02	f 171,360,48

RECAPITULATIE { der zuivere Winst te *Batavia*. . . f 175,062,44
Idem " *Samarang* . . " 61,045,77
Idem " *Soerabaya* . . " 171,360,48
Totaal als boven. f 407,468,69

Hieruit blijkt:
dat de renten wegens escompten te *Batavia* en *Samarang*, gedurende het 31ste boekjaar, zijn verminderd met f 31,714,86 en f 15,673,02, terwijl ze daarentegen te *Soerabaja* zijn vermeerderd met f 7,823,27.

dat de renten wegens *beleeningen* te *Batavia* en *Samarang* met f 17,993,43 en f 5,535,25 zijn toegenomen, terwijl ze te *Soerabaya* met f 5,782,45 zijn achteruit gegaan.

Aan acceptatiën en wissels is geëscompteerd

		te *Batavia*	*Samarang*	*Soerabaya*.
gedurende het 29 boekj.		f 7,397,500	f 3,348,340	f 5,388,041
" " 30	"	9,552,738	" 3,265,312	" 6,299,813
" " 31	"	9,044,430	" 2,670,307	" 7,806,850

Van de gelegenheid om, tegen genot van voorschotten, vreemde muntspeciën bij de Bank te deponeren, is gedurende het afgeloopen boekjaar door den Handel minder gebruik gemaakt.

Aan rente wegens het escomteren van vendu-acceptatiën der binnenlanden van *Java*, is ontvangen eene som van f 25,900,15 terwijl aan rente, wegens vendu-acceptatien van *Buitenbezittingen* f 4,244,26 is getrokken.

Bij voortduring ondervindt de Bank in deze de meeste medewerking van den Directeur van Financiën en van de Hoofden van Gewestelijk Bestuur, waarvoor hun openlijk dank wordt toegebragt.

Aan provisie, wegens het afgeven van assignatiën door het Hoofdbureau op de Agentschappen en omgekeerd, is f 11,706,55 in kas gevloeid.

De wisselkoers op *Holland*, die in het begin van het dienstjaar op 101°/₀ en à pari stond genoteerd, is successivelijk tot 96°/₀ gedaald en later weder tot 103¹/₂°/₀ gestegen, waarop de koers zich evenwel niet lang heeft kunnen staande houden, zoodat in Maart jl. transactiën tegen 100 en 99°/₀ zijn gesloten.

Wanneer men zuivere winst der Bank à f 407,498,69 over 4000 aandeelen van f 500,— ieder, verdeelt, krijgt men per aandeel ruim 201,3°/₀, zoodat, na aftrek van ¹/₈, dat ingevolge art. 73 van octrooi, ten behoeve van het reservefonds moet worden afgezonderd, p. m. zal worden uitgekeerd een dividend van ruim 13¹/₂°/₀ of c. c. f 67,80 per aandeel.

Het reservefonds, dat op het einde van het einde van het 30ste boekjaar f 779,347,40 bedroeg, zal hierdoor tot c. c. f 915,000,— stijgen.

Op ultimo Maart jl. waren in omloop voor f 5,865,675,— aan Bankbilletten.

Daaronder bevonden zich *oud Bankpapier* f 200,— en aan *gestempeld Bankpapier* f 27,750,—.

De staat der Bank op 31 Maart jl. was als volgt:

Debet.		Credit.	
Aan Gebouwen en Mobilair...	f 89,498,—	Per Kapitaal	f 2,000,000—
" Specie in de kassen	" 3,326,329,02	" Reservefonds	" 779,347,40
" Recepissen	" 193,020,—	" Winst en Verlies	" 407,468,69
" Beleeningen en Voorschotten op specie	" 748,275,—	" Bankbilletten in omloop..	" 5,865,675,—
" Acceptatiën in portefeuille	" 4,268,186,77	" Onafgehaalde Dividenden.	" 13,032,95
" diverse Debiteuren	" 985,471,18	" Diverse Crediteuren	" 545,255,93
Totaal.	f 9,610,779,97	Totaal.	f 9.610,779,97

De bovenvermelde specie ad f 3,326,329,02 bestond uit:

Batavia:	aan Nederl. zilveren specie	f 1,406,825,—	
	" tien- en vijf gulden stukken	" 33,000,—	
	" gouden doubloenen	" 120,688,—	
	" Mexikaansche dollars	" 166,644,50	
	" vijf franc stukken	" 8,000,—	
	" diverse	" 23,362,49	
			f 1,708,519,99
Samarang:	" Nederl. zilveren specie	f 469,440,—	
	" gouden doubloenen	" 14,250,—	
	" diverse	" 2,325,13	
			f 486,015,13
Soerabaya:	" Nederl. zilveren specie	f 1,055,000,—	
	" gouden doubloenen	" 7,600,—	
	" diverse	" 69,193,90	
			f 1,131,793,90
		Als boven..	f 3,326,329,02

Aan het einde van het Verslag genaderd, moet de Directie met leedwezen ook thans ook weder gewag maken van verschillende faillissementen onder Chinezen en Arabieren, die in het afgeloopen dienstjaar hebben plaats gevonden, doch waardoor de Bank geene schade zal lijden.

Namens de Directie,
De President,
E. FRANCIS.
In kennisse van mij,
De Secretaris,
J. VAN LENNEP.

KALIFORNIE
De Goudmijnen van Nevada.

Omstreeks eene engelsche mijl boven Nevada, in eene noordelijke rigting, ontdekt men eenige onschatbare heuvels. Eenige gebouwen, hier daar een pijnboom, een paar struiken en eene rookwolk zijn de voorwerpen die de plaats eenig leven schenken.

Niets is er, dat op het uiterlijk zoude doen denken op de uitgebreide werken die zich onder den grond bevinden.

Nevada ligt met zijne groep gebouwen ten zuiden en vertoont een van die mijnscènes, zoo als men ze alleen in Kalifornie vindt. De voornaamste schacht waardoor het begeerlijke slijk naar boven wordt gehaald, bevindt zich onder een gebouw van eene verdieping, omstreeks honderd voet lang en dertig voet breed, aan het eene einde bevindt zich de schacht en aan het andere de machinerie; hier bevinden zich ook het kantoor de Compagnie, de smidswinkel en al hetgeen voor het werktuigelijke gedeelte der onderneming benoodigd is; tobben gevuld met het metaal houdende zand gaan onophoudelijk op en neder en de machinist zit naast de Machine en met bekwame hand en ervaren oog regelt hij het ophalen, nederdalen en staan met de grootste juistheid en zoo gaat het altijd door, dag in dag uit, van maand tot maand. Om het gebouw heen liggen houten palen, die meer of min beschadigd zijn door te groote drukking der mijngangen en door steviger zijn vervangen.

Het zand, dat opgehaald wordt, wordt in karren geladen en een eind verder op eene opene plat-form van veertig voeten in het vierkant, uitgestort, in het midden waarvan zich de eerste reeks sluizen bevindt en waar het meeste goud wordt tegen gehouden. Op die plat-form staat de wasscher met zijn zware haak, om te zorgen dat het zand verder wegdrijft en aan de sluizen, die zich verder tot op een afstand van honderd voeten in menigte bevinden, de gouddeelen achterlaat.

Iets meer benedenwaards bevindt zich nog een gebouw van kleinere dimensiën, waarin de pomp staat tot droog houden van de mijn; de daartoe gebruikt wordende machine is van twaalf paardenkrachten en de pompschacht kan tevens dienen tot uitgang als er instorting plaats heeft, hoewel het te verwachten is dat in zoodanig geval het drijfzand het ontkomen aan de zich beneden bevindende arbeiders onmogelijk zoude maken.

Maar laat ons gebruik maken van de gelegenheid om met den heer Maltman de hoofdopziener en mede eigenaar der mijn, naar beneden te gaan. Wij plaatsen ons in de ton en dalen al dieper en dieper, het licht gaat over in schemering en daarna tot volkomen duisternis, eene kleine vierkante heldere plek, heel hoog boven ons duidt nog de plaats van vertrek aan, tot het plotseling van beneden licht wordt en op hetzelfde oogenblik zijn wij beland. Er is geen tijd te verliezen om spoedig op zijde te gaan daar er een wagen aankomt rollen met den spoed en het gedruisch van eenen spoortrein; spoedig wordt zijn inhoud naar boven geëxpedieerd en de weg is vrij; nu haasten wij ons ieder met een licht gewapend om onzen onderaardschen togt te beginnen. Wij volgen den hoofdgang die acht honderd voet lang is en zorgen vooral eene gebukte houding aantenemen om niet met de balken der zoldering in aanraking te komen; telken ziet men links en regts andere gangen waaruit van tijd tot tijd met zand beladene wagens komen aanrollen en spoedig weet men heg nog steg meer in dit labyrinth van gangen en holen.

Wij kwamen nu aan eene opening of vierkante plek van twintig voeten in omvang, die uitgegraven was tot men op graniet stuitte. Hier hadden wij gelegenheid onze gekromde ruggen optergten en eenige rust te verschaffen, door de hoogte van de wanden, die hier omstreeks 60 voeten hoog zijn; de oppervlakte van de rostachtige laag waarop wij ons bevonden was nog niet gezuiverd van de goud houdende ertsschilfers en ware het ons geoorloofd geweest de zakken van onze paletot er mede te vullen, dan ware de togt even voordeelig als interessant geweest. Alles om ons heen is leven en beweging; de wagens rollen hunne kostbare lading voort, op ieder geschikt punt ziet men de werklieden bezig, met een ijver en kracht die alleen door uitmuntend bestuur kunnen verkregen worden. Wanneer men boven den grond is, de frissche lucht geniet, de verkwikkende zon en de heerlijke natuur, dan denkt men weinig aan de duizenden die onder den grond hun leven als het ware slijten met een flikkerend lampje lot licht.

Kalifornie is een staat van mijnwerkers en een getal menschen, even groot als de bevolking van San Francisco, werkt en leeft in den schoot der aarde, ver van het daglicht verwijderd.

Wat er in de mijnen gedaan wordt en omgaat, kunnen wij landbewoners en nog veel minder de stedelingen van Kalifornie beoordeelen, en toch beweert iedereen op de hoogte van de zaak te zijn en heeft allerhande middelen aan de hand om het lot der mijnwerkers te verbeteren. Niet lang geleden, bragt ik eenen man die de heele wereld door gereisd had, in eene onzer Kalifornische mijnen. Hij zag met verwondering waterleidingen die een half millioen dollars gekost hadden, mijlen lange gangen van belangrijke hoogte, boogen die uit den weg waren geruimd, tunnels van duizend voet lengte en hij zeide uit volle overtuiging, dat men om Kalifornie te kennen zoo als het wezenlijk is, zijne mijnen van Siëra Nevada moet hebben gezien.

De mijn van Live Oak is een van de vele voorbeelden, hoe volharding ten laatste alle de hinderpalen, aan mijnontginningen maar al te dikwijls verbonden, weet te boven te komen.

De eerste werkzaamheden werden aangevangen door eene vereeniging onder de firma Stewart & Co. in 1853, doch de zaak moest worden opgegeven.

Anderen beproefden het toen, doch met even ongelukkig gevolg. Na nog meerdere even slecht bekroonde pogingen vormde zich een nieuw gezelschap, aan het hoofd waarvan zich de heer Burtow bevond; men had reeds eenen schacht tot op beduidende diepte daargesteld, toen door het breken van een der stutbalken, een der wanden instortte, zoodat men het werk op nieuw moest beginnen; eindelijk gelukte het echter de mijn behoorlijk in werking te krijgen en nu is de mijn van Live Oak een der grootste en meest winstgevende. Nu zijn de provenuën aan edel metaal reeds negen duizend dollars per week en nog voor maanden is er goud te vinden.

Wat kost de oorlog aan menschenlevens en geld?

Wanneer geheel Europa, onder den invloed van naar oorlog strevende natiën, opgewonden en door verschillende gevoelens heên en weder geslingerd wordt, dan is het pligt voor wezenlijke philantropen, voor de werkelijke vrienden van menschheid en vooruitgang, het resultaat bekend te maken, waartoe dat *rechten*, dat bloedige spel, hetwelk men oorlog noemt, die bedwelmende ijdelheid, welke men den nam van roem geeft, geleid heeft.

Wij ontleenen aan een geschiedkundig werk, te Parijs, door den heer Germain Sarrut, voormalig afgevaardigde, uitgegeven, twee overzigten, die luide en duidelijk spreken en eene belangrijke les in zich bevatte.

Met een achterwaarts gekeerden blik op de oorlogen, die van 1791 af tot 1814, zoo vele rampen over Europa bragten, bewijst de heer Germain Sarrut, dat Frankrijk alleen het huiveringwekkend getal ven 4,556,000 menschen opofferde, waaronder de Napoleontische conscriptie alleen 2,476,000 zielen teide. Ziehier de tabel.

Ligting van den 24 Junij	1791.	150,000	menschen.
" " September	1792.	100,000	"
" " den 24 Februarij	1793.	300,000	"
" " " 16 April	1793.	30.000	"
Requisitie van den 16 Augustus	1793.	1,050,000	"
Conscriptie van den 3 Vendemiaire	jaar VII.	190,000	"
" " " 28 Germinal	" "	150,000	"
" " " 24 Messidor	" "	110,000	"
" " " 28 Floréal	" X.	120,000	"
" " " 5 "	" XI.	120,000	"
" " " 5 "	" XII.	60,000	"
Ligting van 8 Nivôse	" XIII.	60,000	"
" " 27 "	" "	60,000	"
" " 2 Vendemiaire	" "	80,000	"
" " 15 December	1806.	[illegible]	"
" " 7 April	1807.	80 000	"
" " 21 Januarij	1808.	80,000	"
" " 10 September	1808.	80,000	"
" " 12 "	1808.	80,000	"
" " 1 Januarij	1809.	80,000	"
" " 25 April	1809.	40,000	"
" " 5 October	1809.	36,000	"
" " 13 December	1809.	160,000	"
" " 1 September	1812.	120,000	"
" " 11 Januarij	1813.	350,000	"
" " 3 April	1813.	180,000	"
" " 24 Augustus	1813.	30,000	"
" " 9 October	1813.	280,000	"
" " 15 November	1813 / 1814	300,000	"
Totaal		4,556,000	menschen.

Maar, de heer Germain Sarrut bedriegt zich; de beenderen van die slagtoffers heb ben niet alleen tot grondvesting der kolom Vendôme gediend... Want, waar zijn de Vendeërs gebleven, die vereeuwigde verdedigers van het verledene, die verschrikkelijke achterblijvers, die verklaarde vijanden van den vooruitgang? Hoe groot is het getal van die werkelijk deugdzame krijgers, wier karakter in onze eeuw van twijfel en materiële belangen niet begrepen kan werden? Met eerbied moeten wij het vragen: hoe groot is het cijfer dier brave soldaten, die voor een geloof hun bloed gestort hebben?

Officiële opgaven ontbreken ons, maar bij het lezen van de rapporten der Vendeër chefs en van die der republikeinsche generaals, zal men ontwaren, dat de veldslagen van Mans, Poitou, de Vendée, Bretagne, Languedoc, Ardèche enz. meer dan 500,000 zoogenaamde Witten gekost hebben. — Hierbij moet men het effectief materieel van het leger voegen, zoo als dat in 1791 bestond. Eene naauwgezette overweging verdient hetgeen de heer Sarrut daarbij voegt: „De dienstpligtigen werden nooit van de dienst vrijgesteld; de heer Daru bekent dit, bij het uitbrengen van het rapport, betrokkelijk de conscriptie, aan het wetgevend ligchaam (*Moniteur*, 30 Floreal an X)". Dus heeft Frankrijk alleen, in het vierde gedeelte eener eeuw, meer dan *vijf Millioen* zijner kinderen op het bloedige slagveld ten offer gebragt; want, voegt de schrijver, aan wien wij deze opgave ontleenen, er bij, „van de 1,260,000 man, die in 1813 opgeroepen en ingedeeld waren, bleven er in 1815 naauwelijks 100,000, benevens de garde, over!" Frankrijk werd tot zijne grenzen van 1790 teruggebragt, echter met *verlies* van Mariënburg, Philippeville en Landau. Dit was alzoo het resultaat van vijf-en-twintigjarigen heldenmoed, worsteling en reusachtige ondernemingen.

(Wordt vervolgd).

De nieuwe stoomer Shannon.

Dezer dagen, zegt de *Glascow Herald*, is eene schoone raderstoomboot te Govart in zee gelaten. Het schip is *Shannon* genaamd door den heer John de Napier. De *Shannon* behoort aan de koninklijke compagnie der West-Indische mailstoomers, en is naar hetzelfde model als de *Paramatha* en de *Seine*, thans ter timmerwerf in Blackwell, gebouwd.

De *Shannon* zal den weg van Panama afleggen, en, geheel opgetuigd zijnde, al de schepen van deze soort in schoonheid en kracht overtreffen. Alhoewel minder breed dan de *Persia*, is de *Shannon* het grootste schip, dat op de werf der Clyde gebouwd werd. De voornaamste grooten des schips zijn: totale lengte, 342 voet; lengte der kiel, 300 voet; gootste breedte, 44 voet; diepte, 35 voet; tonning, 3092 ton,

De *Shannon* zal eene machine hebben van 800 paardenkracht, cylinders van 96 duim omtrek, op 9 voet loop. De lijnen van den *Shannon* zijn zeer goed geslaagd en maken een schip van bijzondere sierlijkheid uit.

Gedrukt bij W. BRUINING, te Batavia.